

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 20⁴ IR 20⁴ STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 9, 41, 44, 67 IR 74
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-627 31 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ DERINIMO PAŽYMA**

Eil. Nr.	Suinteresuotos institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
Bendros pastabos visiems projektams			
1.	"ELEKTRUM LIETUVA", UAB, 2025-10-31, Dok. Nr. nėra	<p>Ministerija aiškinamajame rašte nurodo, kad siūlomas kompensavimo mechanizmas gali atitikti valstybės pagalbos požymius, todėl apie planuojamus pakeitimus buvo informuota Europos Komisija, pradėtos diskusijos dėl poreikio suderinti šią schemą su Europos Komisija valstybės pagalbos kontekste. Atitinkamai, EEĮ projekte ir AIEĮ projekte siūloma nustatyti, kad nuostatos, susijusios su VIAP taikymu, įsigalioja 2026 m. balandžio 1 d., jeigu Europos Komisijos pritarimas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalies nuostatas gaunamas iki 2026 m. balandžio 1 d., arba praėjus 2 mėnesiams po Europos Komisijos pritarimo gavimo dienos, jeigu Europos Komisijos pritarimas gaunamas po 2026 m. balandžio 1 d. Įstatymų projektuose numatyta, kad Lietuvos Respublikos energetikos ministerija nedelsdama informuoja Teisės aktų registro tvarkytoją apie šio įstatymo įsigaliojimo datą po Europos Komisijos pritarimo gavimo dienos.</p> <p>Pastebėtina, kad valstybės pagalbos schemas derinimas su Europos Komisija gali užtrukti apie vienerius metus ar net ilgiau, tad kyla nemažai klausimų, susijusių su galima įstatymų įsigaliojimo data (pvz., jei EK pritarimas būtų gautas 2026 m. liepos mėn., tai įstatymų projektai įsigaliotų tik 2026 m. spalio mėn.) bei pasirengimu jų įgyvendinimui. Be to, aktualus ir įgyvendinamųjų teisės aktų, kuriuos turės priimti Vyriausybė, Energetikos ministerija ir Taryba, parengimas, nes kol šie teisės aktai nėra priimti, lieka visiškai neaiški nei kompensacijų tiekėjams mokėjimo tvarka, nei VERT nustatoma gaminančių vartotojų sukuriamos naudos elektros energetikos sistemai vertinimo tvarka. Taip pat neaišku, koku būdu tiekėjai sužinos apie Europos Komisijos pritarimo gavimą ir atitinkamai apie įstatymų projektų įsigaliojimą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Neatsižvelgta į pasiūlymą svarstyti alternatyvius nuostolių kompensavimo mechanizmus. Atsižvelgiant į tai, kad pateiktais įstatymų projektais siekiama sudaryti prielaidas tolesnei tvariai gaminančių vartotojų plėtrai, užtikrinant, kad ši vartotojų grupė ir toliau aktyviai investuotų į elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių, kartu išlaikant subalansuotą santykį tarp gaminančių vartotojų, elektros energijos tiekėjų bei viešojo intereso, Energetikos ministerijos vertinimu, įstatymų projektuose pasiūlytas kompensacinis mechanizmas šiuo metu yra efektyviausia priemonė siekiant šio tikslo įgyvendinimo, tokiu būdu atliepiant tiek gaminančių vartotojų, tiek elektros energijos tiekėjų interesus.</p> <p>Pažymėtina, kad siūloma priemonė yra tik išlaidų kompensavimo mechanizmas, skirtas elektros energijos kainų skirtumų, susijusių su dvigubos apskaitos modelio taikymu, kaštams padengti, todėl Energetikos ministerijos vertinimu ši priemonė neturi valstybės pagalbos požymių, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 107 straipsnio 1 dalyje, atitinkamai ir rizika, kad šios schemas derinimas su Europos Komisija gali užtrukti, yra minimali.</p>

		<p>Taigi siūlomas tiekėjų nuostolių kompensavimo mechanizmas būtų nesavalaikis ir priklausantis nuo to, ar ir kada Europos Komisija patvirtintų kaip suderinamą valstybės pagalbą. Be to, net gavus Europos Komisijos pritarimą dėl siūlomos schemos laikymo VIAP, tokie įsipareigojimai turi būti ribotos trukmės, remiantis Direktyvos (ES) 2019/944 preambulės 23 p. ir 9 straipsnio 2 dalimi. Tad vėlgi kyla pagrįstų abejonių, ar būtent toks mechanizmas būtų tinkamas spręsti dvipusės apskaitos modelio ir susijusių nuostolių problemą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Bendrovė siūlo svarstyti alternatyvius nuostolių kompensavimo mechanizmus, kurie nereikalautų Europos Komisijos dalyvavimo ir pritarimo (pvz., skirtingos kainodaros gaminantiems ir negaminantiems vartotojams taikymas) ir būtų kaip įmanoma greičiau sprendžiantys susidariusius didelius nepriklausomų tiekėjų nuostolius. Bendrovės nuomone, įvertinus tai, kad VIAP schemos naudojimas yra riboto laiko, būtų tikslinga grįžti prie minties apie laipsnišką perėjimą prie grynojo atsiskaitymo modelio, užtikrinant investicijų į saulės šviesos energijos elektrines finansinį atsipirkimą visiems gaminantiems vartotojams ir visų rinkos dalyvių interesų suderinimą.</p> <p>Apibendrinant tai, kas išdėstyta, Bendrovės vertinimu, pakartotiniam derinimui pateiktais Įstatymų projektais nebus pasiektas įstatymų projektuose deklaruojamas tikslas – sumažinti tiekėjų patiriamus kaštus bei išlaikyti subalansuotą santykį tarp gaminančių vartotojų, tiekėjų bei viešojo intereso. Priešingai - priėmus šiuos Įstatymų projektus, būtų net pabloginta nepriklausomų tiekėjų padėtis palyginus su esama situacija, tiek dėl paties kompensacinio mechanizmo ydingumo ir jo veikimo neapibrėžtumo, tiek dėl jo patikimumo ir tvarumo. Tad kyla pagrįstas klausimas, ar tikslinga priimti tokį reguliavimą, kuris iš esmės nesprendžia tiekėjų keliamos problemos dėl gaminančių vartotojų patiriamų nuostolių kompensavimo.</p> <p>Tam, kad būtų tinkamai įvertintos galimos siūlomo modelio rizikos ir kitos problemos sprendimo alternatyvos, prašome organizuoti tarpinstitucinį susitikimą aptarti šiame rašte išdėstytus klausimus.</p>	
2.	<p>Enefit UAB, 2025-10-31 Dok. Nr. nėra</p>	<p>Bendrovė pažymi, kad šiuo metu galiojanti gaminančių vartotojų atsiskaitymo schema („net-metering“) iš esmės atliko savo paskirtį – skatino gyventojus ir verslo subjektus investuoti į atsinaujinančius energijos išteklius bei plėtoti saulės energijos gamybą.</p> <p>Vis dėl to, vertinant šios schemos poveikį bendrai Lietuvos elektros energetikos sistemai, pastebėtina, kad esamas modelis neskatina vartotojų keisti savo vartojimo įpročių bei</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Energetikos ministerija, įvertinusi ilgalaikius Lietuvos elektros sistemos poreikius ir strateginius Lietuvos energetikos tikslus bei atsižvelgdama į siekį sudaryti prielaidas tolesnei</p>

		<p>elgesio. Dėl to didėja sistemos disbalansas ir ilgainiui blogėja bendras tinklo veikimo efektyvumas.</p> <p>Atsižvelgdama į tai, Bendrovė ragina įvertinti ilgalaikius Lietuvos elektros sistemos poreikius ir perspektyvas, bei jau dabar numatyti aiškų ir socialiai teisingą pereinamąjį laikotarpį nuo „net-metering“ prie „net-billing“ atsiskaitymo sistemos, kuris leistų užtikrinti sklandų pokytį ir išvengti neproporcingo finansinio poveikio vartotojams.</p> <p>Bendrovės nuomone, pereinamojo laikotarpio pradžia turėtų būti nustatyta nuo 2027 m. sausio 1 d., numatant, kad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. perėjimas prie naujos atsiskaitymo sistemos vyktų palaipsniui, atsižvelgiant į saulės elektrinių investicijų atsipirkimo laikotarpį, kuris laikomas 5 metai nuo gaminančio vartotojo tapimo dienos; 2. po šio laikotarpio gaminantys vartotojai pereitų prie „net-billing“ sistemos. <p>Toks sprendimas, Bendrovės vertinimu, sumažintų finansinę naštą visiems vartotojams, skatintų sąžiningą konkurenciją rinkoje bei užtikrintų teisingesnį atsiskaitymo principą tarp visų elektros energijos rinkos dalyvių.</p>	<p>tvariai gaminančių vartotojų plėtrai, užtikrinant, kad ši vartotojų grupė ir toliau aktyviai investuotų į elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių, kartu išlaikant subalansuotą santykį tarp gaminančių vartotojų, elektros energijos tiekėjų bei viešojo intereso, vertina, kad įstatymų projektuose pasiūlytas kompensacinis mechanizmas yra efektyviausia priemonė siekiant šių tikslų įgyvendinimo, todėl neatsižvelgta į pasiūlymą jau dabar numatyti pereinamąjį laikotarpį nuo „net-metering“ prie „net-billing“ atsiskaitymo sistemos.</p>
3.	<p>Enefit UAB, 2025-10-31 Dok. Nr. nėra</p>	<p>Bendrovė atkreipia dėmesį, kad tiek Elektros energetikos įstatymo pakeitimo 3 straipsnyje, tiek Atsinaujinančių energetikos išteklių įstatymo 1 straipsnyje numatyti pakeitimai yra diskriminaciniai ir nesąžiningi kitų rinkos žaidėjų bei vartotojų atžvilgiu.</p> <p>Bendrovės vertinimu, siūlomas sprendimas, pagal kurį garantinis tiekėjas galėtų taikyti papildomą mokestį tik gaminantiems vartotojams, tačiau nekoreguotų kainos kitiems garantinio tiekimo vartotojams, sudaro nevienodas ir diskriminuojančias sąlygas atskirų vartotojų grupių atžvilgiu. Tokiu būdu susidaro situacija, kai finansinė našta perkeliama tik vienam vartotojų segmentui – gaminantiems vartotojams, nors visi garantinio tiekimo vartotojai naudoja ta pačią paslaugą ir patenka į tą pačią reguliavimo sritį.</p> <p>Nors galima suprasti siekį skatinti gaminančius vartotojus pasirinkti nepriklausomus tiekėjus ir tokiu būdu mažinti garantinio tiekimo apimtį, toks tikslas neturėtų būti įgyvendinamas vienos vartotojų grupės sąskaita. Toks reguliavimas iškraipo rinkos sąlygas ir neatitinka sąžiningumo bei proporcingumo principų.</p> <p>Įvertinus išdėstytus argumentus, siūlytina, kad bet kokios skatinimo priemonės, susijusios su garantinio tiekimo kainodara ar papildomais mokesčiais, būtų taikomos visiems garantinio tiekimo vartotojams vienodai, nedarant išimčių ar papildomų finansinių įpareigojimų tik gaminantiems vartotojams.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Galiojančios redakcijos Elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 2 dalies 3 punkte šiuo metu yra nustatyta, kad „buitiniams vartotojams, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas, taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama vidutinę praėjusio ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainą, susiformavusią Lietuvos kainų zonoje kitos paros rinkoje, padauginus iš koeficiento 1,15. Vartotojams, išskyrus buitinius vartotojus, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas, taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama vidutinę praėjusio ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainą, susiformavusią Lietuvos kainų zonoje kitos paros rinkoje, padauginus iš koeficiento 1,25.“</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad kiti vartotojai, kuriems užtikrinimas garantinis tiekimas, vadovaujantis galiojančios redakcijos teisės aktų nuostatomis, apmoka garantinio tiekimo veiklos sąnaudas (t. y. taikomi 1,15 arba 1,25 koeficientai), o gaminantys</p>

			<p>vartotojai, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas, šių sąnaudų šiuo metu neapmoka, siūlomu pakeitimu siekiama suvienodinti kitų vartotojų ir gaminančių vartotojų veiklos sąlygas, o ne diskriminuoti gaminančių vartotojus.</p>
4.	<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė, 2025-11-24, Dok. Nr. NV-2688</p>	<p>15. Atsižvelgiant į tai, kad po Projektų derinimo su suinteresuotomis institucijomis liko nesuderintų pastabų, siūlytume, laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir Ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Vyriausybės darbo reglamentas), 33 punkto reikalavimų, rengėjui nesutinkant su išvada teikiančių subjektų pateiktomis pastabomis ir pasiūlymais, <i>organizuoti suinteresuotų institucijų pasitarimą</i>, jeigu nesutarimų pašalinti nepavyksta kitais būdais. Prieš svarstant Projektus Vyriausybės posėdyje, siūlome užtikrinti tinkamą minėtos Vyriausybės darbo reglamento 33 punkto nuostatos įgyvendinimą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įstatymų projektų lydraštis papildytas informacija, kad dėl teisės aktų pakeitimų (kuriais siekiama nustatyti kompensacinį mechanizmą tiekėjų patiriamiesiems kaštams padengti) su nepriklausomais elektros energijos tiekėjais ir kitais suinteresuotais subjektais buvo surengti keli susitikimai dar iki įstatymų projektų pateikimo viešam derinimui. Šių susitikimų metu suinteresuoti subjektai buvo supažindinti su planuojamais pakeitimais, kompensacinio mechanizmo struktūra ir buvo sutarta dėl mechanizmo taikymo principų.</p> <p>Įstatymų projektai taip pat buvo derinti du kartus: pirmą kartą — pateikiant juos išvadoms gauti 2025 m. rugsėjo 23 d., antrą kartą — 2025 m. spalio 24 d., patikslinus projektus pagal pirmojo derinimo metu gautas pastabas.</p> <p>Energetikos ministerija atkreipia dėmesį į tai, kad pastabos, į kurias neatsižvelgta, iš esmės prieštarauja įstatymų projektuose nustatytiems kompensacinio mechanizmo principams ir įstatymo projektų tikslams. Atsižvelgiant į tai, papildomas suinteresuotų institucijų pasitarimas objektyviai neleistų pasiekti platesnio suderinimo (nes automatiškai atsirastų prieštaravimas kitoms suinteresuotosioms šalims) ir nebūtų efektyvus, todėl papildomo suinteresuotų šalių pasitarimo organizuoti nėra tikslinga.</p>

5.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija, 2025-11-12, Dok. Nr. 2-4812	<p>Kaip teigiama įstatymų projektų lydimuosiuose dokumentuose šiuo metu taikomas elektros energijos dvipusės apskaitos (angl. <i>net-metering</i>) modelis sudaro palankias veiklos sąlygas gaminantiems vartotojams, tačiau kartu dėl gaminančių vartotojų į elektros tinklus patiektos elektros energijos ir vėliau kaupimo laikotarpiu susigrąžintos elektros energijos vertės skirtumų elektros energijos tiekėjai patiria finansinių nuostolių. Finansų ministerija, suprasdama kilusią problematiką ir palaikydama Energetikos ministerijos iniciatyvą mažinti kilusias neigiamas pasekmes, atkreipia dėmesį į tai, kad įstatymų projektais siūlomas reguliavimas nesprendžia visos gaminančių vartotojų, veikiančių pagal minėtą apskaitos modelį, sukelių nuostolių tiekėjams problemos. Kadangi šis reguliavimas turės įtakos ir valstybės valdomų bendrovių, dalyvaujančių šiomis nuostatomis siekiamuose sureguliuoti santykiuose, veiklos rezultatams, todėl Finansų ministerija, kaip institucija, kuri įgyvendina valstybės teises ir pareigas ne vienoje valstybės valdomoje bendrovėje, atkreipia dėmesį į bendrą valstybės valdomų bendrovių politiką, pagal kurią institucijoms, kurios įgyvendina valstybės kaip akcininko teises ir pareigas tokiuose juridiniuose asmenyse, yra įpareigojimas reikalauti tokių valstybės valdomų bendrovių finansinių rezultatų ir valstybės kapitalo grąžos.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlytina įstatymų projektų rengėjams dar kartą apsvastyti galimybę tikslinti įstatymų projektus, išvengiant gaminančių vartotojų skatinimo elektros energijos tiekėjų sąskaita, taip pat įvertinant ir galimybę, pavyzdžiui, nustatyti dabartinio <i>net-metering</i> modelio pabaigą, siekiant palaipsniui pereiti prie <i>net-billing</i> modelio (grynojo atsiskaitymo), kuris geriau atspindi rinkos kainų signalus ir užtikrina sąžiningą kaštų pasidalijimą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Grynojo atsiskaitymo modelio įvedimas buitiniams gaminantiems vartotojams reikšmingai sulėtintų gaminančių vartotojų plėtrą, kadangi visas gaminančių vartotojų saulės elektrinėse sugeneruotas perteklinis energijos kiekis būtų iškart parduodamas tiekėjams biržos kaina, o elektros trūkumo metu gaminantys vartotojai elektros energiją turėtų pirkti iš tiekėjų už sąlyginai didesnę kainą. Investicinis grynojo atsiskaitymo modelio patrauklumas yra minimalus, todėl siekiant jį padidinti taip pat prireiktų papildomo finansavimo iš valstybės biudžeto ar kitų fondų.</p>
Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20 ¹ ir 20 ⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – AIEĮ projektas)			
1.	"ELEKTRUM LIETUVA", UAB, 2025-10-31, Dok. Nr. nėra	<p>1.1. Projekte siūloma pakeisti 20¹ straipsnio 2 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„4) gaminančio vartotojo per kaupimo laikotarpį suvartotos elektros energijos kiekį viršijantis į elektros tinklus patiektas elektros energijos kiekis į kitą kaupimo laikotarpį nėra perkeliamas, už šį kiekį energijos tiekėjas gaminančiam vartotojui kompensuoja iš anksto tarpusavio sutartyse nustatyta tvarka ir sąlygomis, taikant ne žemesnį nei</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Manytina, kad siūlomas reguliavimas nepažeidžia sutarčių laisvės principo, neprieštarauja nepriklausomo tiekimo rinkos liberalizavimo tikslams bei konkurencijos ir proporcingumo</p>

	<p>gaminančių vartotojų kaupimo laikotarpiu į elektros tinklus patiektos elektros energijos biržos kainos, susiformavusios Lietuvos kainų zonoje gaminančių vartotojų elektrinių elektros energijos gamybos valandomis, svertinį vidurkį, kurį apskaičiuoja elektros energijos tiekėjas, remdamasis elektros energijos biržos kainų, susiformavusių Lietuvos kainų zonoje, duomenimis ir gaminančių vartotojų, su kuriais yra sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, elektros energijos gamybos duomenimis. <...>“</p> <p>Aiškinamajame rašte nurodyta, kad siekiant užtikrinti gaminančių vartotojų teisėtus lūkesčius į teisingą atlygį, siūloma nustatyti, jog elektros energijos tiekėjas gaminančiam vartotojui kaupimo laikotarpio pabaigoje už nesusigrazintą elektros energijos kiekį kompensuoja pagal vidutinę elektros energijos kainą rinkoje, kuri vyravo elektros energijos gamybos metu.</p> <p>Šiuo metu kompensavimo vertės apskaičiavimą tiekėjai taiko skirtingai, pagal tarpusavio sutartyse, sudarytose su gaminančiais vartotojais, nustatytas sąlygas. Bendrovės vertinimu, siūlomas reguliavimas yra ydingas dėl toliau nurodytų priežasčių:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pažeidžiamas sutarčių laisvės principas. Civiliniame kodekse yra aiškiai įtvirtintas sutarčių laisvės principas, kuris reiškia, kad sutarties sąlygas šalys nustato savo nuožiūra, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyviosios teisės normos. Siūlomi pakeitimai eliminuoja šalių derybų laisvę, nes įstatymu nustatoma privaloma kompensacijos apskaičiavimo formulė, nepaliekant galimybės tiekėjui ir gaminančiam vartotojui susitarti dėl kitokio kompensavimo būdo. Priėmus siūlomus pakeitimus sutarčių laisvės principas būtų pažeistas. 2) Toks reguliavimas prieštarauja nepriklausomo tiekimo rinkos liberalizavimo tikslams. Elektros energetikos įstatyme aiškiai įtvirtinta nuostata, kad asmenų, veikiančių elektros energijos rinkoje ar atskiruose jos segmentuose, parduodamos elektros energijos ir (ar) teikiamų paslaugų kainos nereguliuojamos. AIEĮ projekte numatytas pakeitimas, nustatantis kompensacijos dydžio apskaičiavimą, iš esmės reiškia valstybinį kainų reguliavimą, kuris prieštarauja ES vidaus elektros rinkos direktyvos (ES) 2019/944 nuostatai, kad <i>„Tiekėjai gali laisvai nustatyti kainą, kuria jie tiekia elektros energiją vartotojams.“</i> Taigi valstybės nustatomas kompensacijos apskaičiavimo mechanizmas neatitinka rinkos ekonomikos sąlygų, riboja tiekėjų, atėjusių į liberalizuotą rinką, 	<p>reikalavimams, atsižvelgiant į tai, kad elektros energijos tiekėjui (toliau – tiekėjas) yra nustatoma tik minimali kompensacijos už kiekvieną gaminančio vartotojo kaupimo laikotarpiu sukauptą kilovatvalandę suma.</p> <p>Tiekėjui, siekiančiam konkurencinio pranašumo prieš kitus tiekėjus, nėra draudžiama sutartyse su gaminančiais vartotojais nustatyti didesnę nei gaminančių vartotojų kaupimo laikotarpiu į elektros tinklus patiektos elektros energijos biržos kainos, susiformavusios Lietuvos kainų zonoje gaminančių vartotojų elektrinių elektros energijos gamybos valandomis, svertinio vidurkio sumą arba taikyti kitas gaminančius vartotojus galinčias pritraukti sutartines sąlygas.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) 2 straipsnio 36 dalimi, garantinis tiekimas – elektros energijos tiekimas, siekiant ją aprūpinti vartotojus, kurie nustatyta tvarka nepasirinko nepriklausomo tiekėjo arba kurių pasirinktas nepriklausomas elektros energijos tiekėjas nevykdo savo įsipareigojimų, nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį. Garantinį elektros energijos tiekimą atlieka skirstomųjų tinklų operatorius, kurio pagrindinės funkcijos yra elektros energijos skirstomųjų tinklų eksploatavimo, plėtros ir techninės priežiūros užtikrinimas. Siekiant užtikrinti, kad gaminantys vartotojai ir kiti vartotojai nepiktnaudžiautų ir garantinį tiekimą rinkęsi tik išskirtiniais atvejais, t. y. kai nutrūksta jų sutartys su nepriklausomais tiekėjais, EEĮ projektu siūloma nustatyti, kad garantinio tiekimo trukmei viršijus 6 mėnesius per paskutinius 24 mėnesius nuo kito kalendorinio mėnesio EEĮ 44 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyti koeficientai buitiniams vartotojams</p>
--	--	--

		<p>veiklą, sukuriama sąlygos tiekėjams patirti papildomus kaštus ir galimus nuostolius dėl gaminančių vartotojų.</p> <p>3) Siūlomas reguliavimas prieštarauja konkurencijos ir proporcingumo reikalavimams. Pagal ES Elektros energijos vidaus rinkos direktyvą (2019/944) valstybės narės turi užtikrinti sąžiningas ir konkurencingas rinkos sąlygas, nesudarant dirbtinių kliūčių tiekėjų veiklai. Nustatant vienodą privalomą kompensacijos formulę visiems tiekėjams, eliminuojamas konkurencinis elementas. Siūlomas reguliavimas galimai pažeidžia ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str., kuris numato, kad „Lietuvos ūkis grindžiamas privačios nuosavybės teise, asmenine iniciatyva ir sąžininga konkurencija“. Valstybė gali reguliuoti ūkinę veiklą tik tiek, kiek tai būtina svarbiems visuomenės interesams (pvz., viešajam saugumui, aplinkos apsaugai, vartotojų interesų apsaugai). Šis pakeitimas nėra būtinas tokiems tikslams pasiekti – tiekėjai jau dabar yra įpareigoti laikytis aiškių rinkos ir vartotojų apsaugos taisyklių, o sutartiniai santykiai su gaminančiais vartotojais yra komercinio pobūdžio, todėl valstybės įsikišimas būtų neproporcingas.</p> <p>4) Siūlomu reguliavimu sudaromos nevienodos ir galimai diskriminuojančios kompensavimo sąlygos. Galiojančio AIEĮ 20¹ straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatyta, kad <i>„Garantinio tiekimo atveju, kai gaminančio vartotojo per kaupimo laikotarpį į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis viršija suvartotos elektros energijos kiekį, skirstymo tinklų operatorius gaminančiam vartotojui kompensuoja už faktinį, bet ne didesnę kaip 5 procentų, gaminančio vartotojo per kaupimo laikotarpį arba nuo garantinio tiekimo pradžios, jeigu garantinis tiekimas vykdomas trumpiau, negu nustatytas kaupimo laikotarpis, patiektą elektros energijos kiekį Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatyta tvarka apskaičiuota elektros energijos kaina.“</i> Taigi garantinio tiekimo atveju operatoriaus kompensuojama dalis gaminantiems vartotojams yra ribojama 5 procentais. Tuo tarpu AIEĮ projekte siūlomas kompensacinis mechanizmas nenumato jokios viršutinės ribos, tokiu būdu sudarant nelygiavertes galimybes nepriklausomiems tiekėjams padengti dėl gaminančių vartotojų atsiradusius nuostolius.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome atsisakyti AIEĮ projekte siūlomo 20¹ straipsnio 2 dalies 4 punkto pakeitimo kaip nepagrįsto ir neproporcingo, ir</p>	<p>(įskaitant gaminančius vartotojus) yra didinami 0,15 dydžiu, o kitiems vartotojams (įskaitant gaminančius vartotojus) – 0,25 dydžiu.</p>
--	--	--	---

		palikti galimybę tiekėjams nustatyti kompensavimo vertės apskaičiavimą sutartyse su gaminančiais vartotojais.	
2.	AB "Energijos skirstymo operatorius", 2025-10-31, Dok. Nr. 25KR-SD-10337	<p>Vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) 2 str. 30 d., elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantis vartotojas – elektros energijos vartotojas, gaminantis elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įrenginiuose, valdomuose nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais, savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti ir turintis teisę pagamintą, bet savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvartotą elektros energiją patiekti į elektros tinklus AIEĮ nustatyta tvarka.</p> <p>Pagal Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AIEĮ) 2 str. 28¹ d. grynasis atsiskaitymas – nepriklausomo elektros energijos tiekėjo taikomas bendras atsiskaitymas su elektros energijos vartotoju, kuriam priskirtas elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginys ar jo dalis arba kuris nuosavybės ar kitais teisėtais pagrindais valdo tokį įrenginį ar jo dalį, už šiam vartotojui patiektą elektros energiją ir (ar) kitas susijusias paslaugas ir vartotojo iš atsinaujinančių išteklių pagamintą elektros energiją.</p> <p>Vadovaujantis minėta AIEĮ nuostata, grynasis atsiskaitymas tai metodas taikytinas atsiskaitymui su elektros energijos vartotoju.</p> <p>Bendrovės vertinimu, gaminančių vartotojų dalyvavimas grynojo atsiskaitymo modelyje nėra laikomas ekonomine veikla, todėl gaminantiems vartotojams neturi kilti papildomų pridėtinės vertės mokesčių (toliau – PVM) prievolių.</p> <p>AIEĮ projekte numatoma nuostata paveiktų tuos nebuitinius GV, kurie šiandien nėra PVM mokėtojai, pvz., darželius, mokyklas, bažnyčių parapijas ir kitas viešąsias įstaigas. Jei jie būtų prilyginti elektros energijos gamintojams, jie patirtų neigiamas finansines pasekmes, kuomet PVM būtų mokamas už visą suvartotą elektros energijos kiekį, neatsižvelgiant į tai, jog dalis elektros energijos buvo paties pasigaminta, sukaupta ir vėliau sunaudota, bei patirtų administracinius kaštus.</p> <p>Taip pat pažymime, jog AIEĮ projekte ir jo lyginamajame variante yra padaryta techninė klaida, panaikinant „ir (arba)“:</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>AIEĮ projekte ištaisyta padaryta techninė klaida ir AIEĮ 20⁴ straipsnio 1 dalies 3 punktą siūloma išdėstyti taip:</p> <p>„3) virtualioje asmens sąskaitoje sukaupia lėšų suma mažinama suma, kuri yra apskaičiuojama nepriklausomo elektros energijos tiekėjo asmeniui patiektos elektros energijos kiekį padauginus iš asmens ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo sudarytoje elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytos elektros energijos kainos be pridėtinės vertės mokesčio ir (arba) sumos už kitas susijusias paslaugas;“.</p> <p>Neatsižvelgta į pastabos dalį susijusią su pridėtinės vertės mokesčių prievole. Vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos pateiktu išaiškinimu, gaminantys vartotojai, pasirinkę grynąjį atsiskaitymą „pagal sutartį su nepriklausomu elektros energijos tiekėju gamina ir tiekia į tinklą elektros energiją, kurios nesuvartoja, t. y. nekaupia perteklinės elektros energijos, kuri esant poreikiui vartotojui grąžinama atgal, nes patiekta į tinklą elektros energija yra įvertinama pagal iš anksto susitartą įkainį, ir virtualioje sąskaitoje gaminančiam vartotojui kaupiasi pinigai, kurie gali būti panaudoti atsiskaitant ne tik už įsigytą iš nepriklausomo tiekėjo elektros energiją, bet ir už kitas paslaugas. Tokiu atveju, gaminančio vartotojo patiektos elektros energijos nepriklausomam elektros energijos tiekėjui nereikia pirkti elektros energijos biržoje ir šią elektros energiją nepriklausomas elektros energijos tiekėjas gali patiekti kitiems vartotojams (t. y. nebuitinio gaminančio vartotojo į tinklus patiektą elektros energiją gali naudoti kaip savininkas).</p>

		<p>„virtualioje asmens sąskaitoje sukaupia lėšų suma mažinama suma, kuri apskaičiuojama nepriklausomo elektros energijos tiekėjo asmeniui patiektos elektros energijos kiekį padauginus iš asmens ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo sudarytoje elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytos elektros energijos kainos ir (arba) sumos už kitas susijusias paslaugas.“</p>	<p>Todėl, tuo atveju, kai gaminantis vartotojas (nesvarbu ar jis yra fizinis ar juridinis asmuo) pagaminą elektros energiją tiekia (perduoda) į elektros tinklus ir pats vartoja elektros energiją iš elektros tinklų, PVM tikslais laikoma, kad kiekviena šalis kitai tiekia elektros energiją už atlygį ir tokie tiekimai pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatas yra PVM objektas. Kitaip tariant, laikoma, kad gaminantis vartotojas perduoda ir perka elektros energiją, ir tarp elektros energiją gaminančio vartotojo ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo vyksta elektros energijos mainai, kai kiekviena sandorio šalis tiekia elektros energiją.“.</p>
3.	<p>AB "Ignitis grupė", 2025-11-03, Dok. Nr. nėra</p>	<p>Atsižvelgiant į tai, kad AIEĮ projekte numatoma, jog vidurkį skaičiuotų ne Taryba, kaip priežiūrą atliekanti valstybės institucija, o patys elektros energijos tiekėjai, Bendrovė siūlo, kad kompensavimo apskaičiavimo taisyklės visiems tiekėjams būtų vienodos. Bendrovės nuomone, vienodos taisyklės užtikrintų konkurencijos ir rinkos neutralumo principų laikymąsi, didintų teisinį aiškumą bei skaidrumą, o taip pat padėtų išvengti rinkos iškraipymų, galinčių atsirasti tiekėjams taikant skirtingus atsiskaitymo mechanizmus. Bendrovės vertinimu, paskutinių kaupimo laikotarpio metų (balandžio–rugpjūčio mėn., 10–17 val.) elektros biržos kainų naudojimas užtikrina, kad kompensacijos apskaičiavimas atspindėtų aktualią rinkos situaciją ir realų elektros energijos vertės lygį. Kainos, paremtos naujausiais duomenimis, leistų išvengti rinkos senėjimo poveikio. Be to, ši metodika būtų vienoda ir lengvai suprantama visiems vartotojams, nes remtųsi viešai prieinamais elektros energijos (Nordpool) biržos duomenimis. Tai pašalintų galimybę tiekėjams taikyti skirtingas interpretacijas ar kainų nustatymo principus. Tokiu būdu būtų užtikrinamas skaidrumas, teisingumas ir palyginamumas tarp rinkos dalyvių, o gaminantis vartotojas galėtų aiškiai suprasti, kaip apskaičiuojama jo kompensacija. Ši kompensacijos kaina galėtų būti skelbiama VERT ar ESO interneto puslapyje.</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p> <p>1 straipsnis. 20¹ straipsnio pakeitimas 2. Pakeisti 20¹ straipsnio 2 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad gaminantys vartotojai elektros energiją kaupia 2 metus ir dalis elektros energijos gali būti sugeneruota ir patiekta į elektros tinklus kitais mėnesiais, pavyzdžiui, sausį, vasarį, kovą, todėl pateiktas pasiūlymas remtis tik paskutinių kaupimo laikotarpio metų balandžio–rugpjūčio mėn. 10–17 val. elektros biržos kainų duomenimis, kuomet elektros energijos kainos biržoje yra mažiausios, yra neteisingas gaminančių vartotojų atžvilgiu. Pažymėtina, kad Projektu siūloma numatyti, kad kompensuojant būtų taikomas gaminančių vartotojų kaupimo laikotarpiu į elektros tinklus patiektos elektros energijos biržos kainos, susiformavusios Lietuvos kainų zonoje gaminančių vartotojų elektrinių elektros energijos gamybos valandomis, svertinis vidurkis, kuris automatiškai garantuoja, kad mažesnio gamybos intensyvumo mėnesiais biržos kaina būtų apskaičiuojama pagal atitinkamai tą mėnesį buvusį mažesnį gamybos kiekį, taigi didžiausia gaminančių vartotojų pagamintos elektros energijos dalis ir pagal dabar pasiūlytą variantą</p>

		<p>„4) gaminančio vartotojo per kaupimo laikotarpį suvartotos elektros energijos kiekį viršijantis į elektros tinklus pateiktas elektros energijos kiekis į kitą kaupimo laikotarpį nėra perkeliamas, už šį kiekį energijos tiekėjas gaminančiam vartotojui kompensuoja iš anksto tarpusavio sutartyse nustatyta tvarka, taikant ne žemesnį nei gaminančių vartotojų kaupimo laikotarpį į elektros tinklus pateiktos elektros energijos biržos kainos, susiformavusios Lietuvos kainų zonoje gaminančių vartotojų elektrinių elektros energijos gamybos valandomis, svertinį vidurkį, kurį apskaičiuoja elektros energijos tiekėjas, remdamasis elektros energijos biržos kainų, susiformavusių Lietuvos kainų zonoje, duomenimis ir gaminančių vartotojų, su kuriais yra sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį, elektros energijos gamybos duomenimis. sukaupą, bet neatgautą elektros energijos kiekį padauginant iš paskutinių kaupimo laikotarpio metų (balandžio–rugpjūčio kalendorinių mėnesių kiekvienos paros nuo 10 val. iki 17 val.) elektros energijos biržos kainos Lietuvos kainos zonoje aritmetinio vidurkio.</p>	<p>būtų apskaičiuota būtent įvertinant šiltojo sezono metu vyraujančias biržos kainas.</p>
4.	<p>AB "Ignitis grupė", 2025-11-03, Dok. Nr. nėra</p>	<p>Siūlomu pakeitimu iš AIEĮ 20⁴ straipsnio nuostatos yra išbraukiami žodžiai „be pridėtinės vertės mokesčio ir (arba) sumos“. Šiuo metu galiojanti šios nuostatos redakcija numato, jog: „3) virtualioje asmens sąskaitoje sukaupia lėšų suma mažinama suma, kuri yra apskaičiuojama nepriklausomo elektros energijos tiekėjo asmeniui pateiktos elektros energijos kiekį padauginus iš asmens ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo sudarytoje elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytos elektros energijos kainos be pridėtinės vertės mokesčio ir (arba) sumos už kitas susijusias paslaugas;“</p> <p>Bendrovės vertinimu, "be pridėtinės vertės mokesčio ir (arba) sumos" dalies išbraukimas nesprendžia problemos, kurią Bendrovė jau buvo identifikavusi atskiru raštu, mokestinio reglamentavimo grynojo atsiskaitymo atveju, t. y. mokestinis reglamentavimas išlieka neaiškus, o Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) pozicija gaminančių vartotojų, kuriems taikomas grynasis atsiskaitymas klausimu ir PVM įstatymo atžvilgiu, išlieka <u>nederanti</u> su AIEĮ net ir pagal siūlomą pakeitimą.</p> <p>Bendrovės vertinimu, <u>gaminančių vartotojų, nepriklausomai nuo to, ar tai buitiniai, ar nebuitiniai gaminantys vartotojai, dalyvavimas grynojo atsiskaitymo modelyje nėra laikomas ekonomine veikla</u>, todėl gaminantiems vartotojams neturi kilti papildomų pridėtinės vertės mokesčių (toliau – PVM) prievolių.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>AIEĮ projekte ištaisyta padaryta techninė klaida ir AIEĮ 20⁴ straipsnio 1 dalies 3 punktą siūloma išdėstyti taip:</p> <p>„3) virtualioje asmens sąskaitoje sukaupia lėšų suma mažinama suma, kuri yra apskaičiuojama nepriklausomo elektros energijos tiekėjo asmeniui pateiktos elektros energijos kiekį padauginus iš asmens ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo sudarytoje elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytos elektros energijos kainos be pridėtinės vertės mokesčio ir (arba) sumos už kitas susijusias paslaugas;“.</p> <p>Vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos patektu išaiškinimu, gaminantys vartotojai, pasirinkę grynąjį atsiskaitymą „pagal sutartį su nepriklausomu elektros energijos tiekėju gamina ir tiekia į tinklą elektros energiją, kurios nesuvartoja, t. y. nekaupia perteklinės elektros energijos, kuri esant poreikiui vartotojui grąžinama atgal, nes pateikta į tinklą elektros energija yra įvertinama</p>

	<p>Pagal AIEĮ 2 str. 28¹ d. grynasis atsiskaitymas – nepriklausomo elektros energijos tiekėjo taikomas bendras atsiskaitymas su elektros energijos vartotoju, kuriam priskirtas elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginys ar jo dalis arba kuris nuosavybės ar kitais teisėtais pagrindais valdo tokį įrenginį ar jo dalį, už šiam vartotojui patiektą elektros energiją ir (ar) kitas susijusias paslaugas ir vartotojo iš atsinaujinančių išteklių pagamintą elektros energiją.</p> <p>Remiantis minėta AIEĮ nuostata, grynojo atsiskaitymo metodas gali būti taikomas tik <u>gaminantiems vartotojams</u>. Vadovaujantis EEĮ 2 str. 30 d., elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių <i>gaminančiu vartotoju yra laikomas</i> elektros energijos vartotojas, gaminantis elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įrenginiuose, valdomuose nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais, <u>savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti</u> ir turintis teisę pagamintą, bet savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvaržotą elektros energiją patiekti į elektros tinklus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka.</p> <p>Tuo tarpu AIEĮ 2 str. 25 d. įtvirtinta gamintojo sąvoka, pagal kurią <i>gamintoju laikomas asmuo</i>, eksploatuojantis energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginį (įrenginius) ir jame (juose) gaminantis elektros, šilumos ir (ar) vėsumos energiją bei <u>turintis (jeigu tai privaloma pagal įstatymus) atitinkamą leidimą, licenciją ar atestatą verstis šia veikla</u>.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad AIEĮ 2 str. 25 d. ir EEĮ 2 str. 30 d. sąvokos nėra tapačios – gamintojas ir gaminantis vartotojas yra skirtingo teisinio statuso subjektai. <u>Būtent gamintojai, o ne gaminantys vartotojai, pagal energetikos teisinį reglamentavimą yra subjektai, kurie gamina elektros energiją vykdydami su tuo susijusią ekonominę veiklą</u>. Tuo tarpu gaminantis vartotojas savo valdomuose atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įrenginiuose elektros energiją gamina <u>savo ir ūkio poreikiams tenkinti, o ne ekonominės veiklos, susijusios su prekyba elektros energija, vykdymo tikslais</u>. Taip pat pažymėtina, kad AIEĮ grynojo atsiskaitymo atveju nenumato skirtingo buitinių ir nebuitinių vartotojų traktavimo.</p> <p>Bendrovė, atsižvelgdama į problemos aktualumą bei VMI išaiškinimą, mano, jog ateityje tikslinga siekti bendro tarpinstitucinio sutarimo, kaip turėtų būti traktuojamas nebuitinių gaminančių vartotojų, kuriems taikomas grynasis atsiskaitymas, mokestinių prievolių klausimas, tačiau projektu siūlomas</p>	<p>pagal iš anksto susitartą įkainį, ir virtualioje sąskaitoje gaminančiam vartotojui kaupiasi pinigai, kurie gali būti panaudoti atsiskaitant ne tik už įsigytą iš nepriklausomo tiekėjo elektros energiją bet ir kitas paslaugas. Tokiu atveju gaminančio vartotojo patiektos elektros energijos nepriklausomam elektros energijos tiekėjui nereikia pirkti elektros energijos biržoje ir šią elektros energiją nepriklausomas elektros energijos tiekėjas gali patiekti kitiems vartotojams (t. y. nebuitinio gaminančio vartotojo į tinklus patiektą elektros energiją gali naudoti kaip savininkas).</p> <p>Todėl, tuo atveju, kai gaminantis vartotojas (nesvarbu ar jis yra fizinis ar juridinis asmuo) pagamintą elektros energiją tiekia (perduoda) į elektros tinklus ir pats vartoja elektros energiją iš elektros tinklų, PVM tikslais laikoma, kad kiekviena šalis kitai tiekia elektros energiją už atlygį ir tokie tiekimai pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatas yra PVM objektas. Kitaip tariant, laikoma, kad gaminantis vartotojas parduoda ir perka elektros energiją, ir tarp elektros energiją gaminančio vartotojo ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo vyksta elektros energijos mainai, kai kiekviena sandorio šalis tiekia elektros energiją, todėl neatsižvelgta į pastabą, kad gaminantiems vartotojams neturi kilti papildomų pridėtinės vertės mokesčių prievolių.</p>
--	--	--

		<p>pakeitimas, Bendrovės vertinimu, nėra tikslingas ir nesprendžia problemos, todėl siūlome šios įstatymo nuostatos nekeisti.</p> <p>Taip pat atkreipiame dėmesį, kad AIEĮ projekte numatoma nuostata paveiktų tuos nebuitinius gaminančius vartotojus, kurie šiandien nėra PVM mokėtojai, pvz., darželius, mokyklas, bažnyčių parapijas ir kitas viešąsias įstaigas. Jei jie būtų prilyginti elektros energijos gamintojams, jie patirtų neigiamas finansines pasekmes, kuomet PVM būtų mokamas už visą suvartotą elektros energijos kiekį, neatsižvelgiant į tai, jog dalis elektros energijos buvo paties pasigaminta, sukaupta ir vėliau sunaudota, bei patirtų administracinius kaštus.</p> <p>Pažymėtina, jog net jei ir būtų atliekamas siūlomas pakeitimas, AIEĮ projekte ir jo lyginamajame variante yra padaryta techninė klaida, nepagrįstai panaikinant „ir (arba)“:</p> <p><i>„virtualioje asmens sąskaitoje sukaupta lėšų suma mažinama suma, kuri apskaičiuojama nepriklausomo elektros energijos tiekėjo asmeniui patiektos elektros energijos kiekį padauginus iš asmens ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo sudarytoje elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytos elektros energijos kainos ir (arba) sumos už kitas susijusias paslaugas.“</i></p> <p>Virtualioje asmens sąskaitoje sukaupta lėšų suma mažinama suma, gauta padauginus elektros energijos kiekį iš sutartyje numatytos elektros energijos kainos ir suma už kitas susijusias paslaugas.</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p> <p>2 straipsnis. 20⁴ straipsnio pakeitimas</p> <p>1. Pakeisti 20⁴ straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„3) virtualioje asmens sąskaitoje sukaupta lėšų suma mažinama suma, kuri yra apskaičiuojama nepriklausomo elektros energijos tiekėjo asmeniui patiektos elektros energijos kiekį padauginus iš asmens ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo sudarytoje elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytos elektros energijos kainos be pridėtinės vertės mokesčio ir (arba) sumos už kitas susijusias paslaugas;“</p>	
5.	AB "Ignitis grupė", 2025-11-03, Dok. Nr. nėra	Kaip žinia, siūlomas kompensavimo modelis padengtų tik dalį tiekėjų faktiškai patiriamų nuostolių gaminančių vartotojų veikloje, todėl tikslinga numatyti, kad gaminantiesiems vartotojams galėtų būti taikomi elektros energijos tiekėjų	Neatsižvelgta.

	<p>sprendimai, jų generuojamiems nuostoliams padengti (pvz., tiekėjo taikomas komercinio pobūdžio įkainis, skirtas padengti tiekėjo nuolat patiriamas pastoviasias teikimo paslaugos sąnaudas, susijusias su duomenų apskaita, informacinių sistemų palaikymu, sutarčių administravimu bei klientų aptarnavimu ir kt.).</p> <p>Toks siūlymas užtikrintų sąžiningą ir objektyviai pagrįstą kaštų paskirstymą tarp gaminančių vartotojų, nes įkainiai atitiktų faktinę administracinę naštą ir neverstų perkelti gaminančių vartotojų sukurtų kaštų kitiems vartotojams. Tuo pačiu tiekėjo patiriamų pastoviųjų kaštų padengimas gaminančių vartotojų veikloje, leistų vartotojams, kurie nėra gaminantys vartotojai, pasiūlyti patrauklesnę elektros kainą už kilovatvalandę.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (nauja redakcija, toliau – Direktyva (ES) 2018/2001) 21 str. 2 d. nuostatos leidžia valstybėms narėms iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintos energijos vartotojams taikyti nediskriminacinius ir proporcingus bei kaštais pagrįstus mokesčius ir rinkliavas. Valstybės narės turi užtikrinti, jog gaminantiems vartotojams nebūtų taikomos diskriminacinės arba neproporcingos procedūros ir mokesčiai, tačiau tai nereiškia, kad kaštais pagrįsti mokesčiai negali būti taikomi.</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p> <p>20¹ straipsnis. Gaminančių vartotojų veiklos plėtra ir jos kainodara</p> <p>1. Gaminantys vartotojai ir asmenys, siekiantys tapti gaminančiais vartotojais, turi teisę įsirengti atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines, kurių leistina generuoti galia neviršija vartotojo objektui suteiktos leistinos naudoti galios ir su elektros energijos tiekėju sudaro sutartį dėl dvipusės apskaitos, kurioje susitaria dėl atsiskaitymo sąlygų. Gaminančių vartotojų ar asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektrinės, kurios yra geografiškai nutolusios Lietuvos Respublikos teritorijoje nuo gaminančio vartotojo elektros energijos vartojimo vietos, leistina generuoti galia neribojama atsižvelgiant į vartotojo objektui suteiktos leistinos naudoti galios dydį.</p>	<p>Pažymėtina, kad Įstatymų projektais siūloma kompensavimo schema yra skirta elektros energijos kainų skirtumų, susijusių su dvigubos apskaitos modelio taikymu, kaštams padengti.</p> <p>Jeigu gaminantiems vartotojams būtų taikoma atskira kainodara, visa kaštų dalis tektų patiems gaminantiems vartotojams, neatsižvelgiant į jų sukuriamą naudą elektros energetikos sistemai ir kitiems vartotojams, atitinkamai tai stabdytų gaminančių vartotojų plėtrą.</p> <p>Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad tiekėjai jau dabar taiko abonentinį mokestį gaminantiems vartotojams ir kitiems vartotojams, Energetikos ministerijos žiniomis, šiuo metu nepriklausomi tiekėjai nebesiūlo buitiniams vartotojams nepriklausomų elektros tiekimo planų, kuriuose nebūtų taikomas mėnesinis mokestis. Galiojantys teisės aktai nenustato draudimų ar ribojimų elektros energijos tiekėjams savo kainodaroje taikyti mėnesinius mokesčius. Tiekėjai gali savarankiškai taikyti kainų struktūras, įskaitant fiksuotus mėnesinius mokesčius, jeigu tai aiškiai nurodyta sutartyje, todėl Energetikos ministerijos nuomone šiuo metu galiojantis reglamentavimas pilnai atliepia pasiūlymo turinį.</p>
--	--	---

6.	AB "Ignitis grupė", 2025-11-03, Dok. Nr. nėra	<p>Vadovaujantis AIEĮ 20¹ straipsnio 9¹ dalimi, gaminantys vartotojai, kurių valdomos elektrinės (ar jos dalies) įrengtoji galia yra mažesnė kaip 400 kW (po 2026 m. sausio 1 d. – mažesnė kaip 200 kW), yra atleidžiami nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą. Šiuo metu už gamybos planavimą ir disbalanso suvaldymą yra atsakingi tik tiekėjai. Vis dėlto, būtent gaminančių vartotojų elektros generacijos neapibrėžtumai ir svyravimai yra vienas iš pagrindinių tiekėjų patiriamų disbalanso kaštų šaltinių. Be to, galiojant dvipusės apskaitos modeliui, tiekėjai neturi galimybės absoliučiu tikslumu valdyti gaminančių vartotojų generacijos, kad sumažintų disbalanso kaštus, nes dabartinė schema neskatina gaminančių vartotojų prisitaikyti prie rinkos kainų signalų (pvz., balansavimo, „day-ahead“ ar „intraday“ rinkų kainų). Taip pat pažymėtina, kad laikino pobūdžio skatinimo priemonės, kuriomis elektrinės, kurių įrengtoji galia neviršija įstatyme nustatyto dydžio, buvo atleidžiamos nuo atsakomybės už disbalansą, turėjo tikslą paskatinti gaminančių vartotojų elektrinių plėtrą ankstyvuojant etapui. Atsižvelgiant į tai, kad ši plėtra jau yra įvykusi ir gaminančių vartotojų skaičius reikšmingai išaugo, taip pat įvertinant tai, kad gaminantiems vartotojams taikomos ir kitokio pobūdžio subsidijos, tolimesnis gaminančių vartotojų atleidimas nuo disbalanso atsakomybės tampa nepagrįstas ir nebėra suderinamas su Europos Sąjungos energetikos politikos principais, kuriais siekiama rinkos neutralumo, konkurencijos ir sąžiningo kaštų paskirstymo tarp visų rinkos dalyvių.</p> <p>Siekiant užtikrinti sąžiningą ir subalansuotą elektros energetikos sistemos veikimą, turi būti numatytos priemonės, kurios užtikrintų, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartotojai, įskaitant gaminančius vartotojus, tinkamai prisidėtų prie bendrų sistemos sąnaudų pasidalijimo tais atvejais, kai jų pagaminta elektros energija yra perduodama į tinklą. Tokios priemonės turi būti proporcingos, nediskriminacinės ir atitikti Europos Sąjungos teisę. Pastebėtina, kad kaip jau buvo minėta, Direktyvos (ES) 2018/2001 21 str. 2 d. nuostatos leidžia valstybėms narėms iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos energijos vartotojams taikyti nediskriminacinius ir proporcingus mokesčius ir rinkliavas. Išimties taikymas gaminantiems vartotojams, atleidžiant juos nuo atsakomybės už disbalansą, Bendrovės vertinimu, diskriminuoja kitus rinkos dalyvius, vartotojus, kurie nėra gaminantys vartotojai, tačiau moka už balansavimą. Tuo tarpu teisinis reguliavimas, numatantis, jog tiekėjas yra atsakingas už gaminančių vartotojų, kuriems taikoma tiek grynojo atsiskaitymo, tiek dvipusės apskaitos sistema, sukeltą disbalansą ir tiekėjų įpareigojimas teikti neatlygintinai gaminantiems vartotojams patiems tiekėjams brangiai kainuojančią balansavimo paslaugą</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pažymėtina, kad įstatymų projektais siūloma kompensavimo schema yra skirta elektros energijos kainų skirtumų, susijusių su dvigubos apskaitos modelio taikymu, kaštams, o ne tiekėjų patiriamų disbalanso kaštams, padengti, todėl neatsižvelgta į pasiūlymą šiais įstatymų projektais spręsti elektros energijos tiekėjų dėl gaminančių vartotojų patiriamų disbalansų klausimą.</p> <p>Siekiant spręsti elektros energijos tiekėjų dėl gaminančių vartotojų patiriamų disbalanso kaštų klausimą, AB „Energijos skirstymo operatorius“ yra įpareigotas artimiausiu metu elektros energijos tiekėjams suteikti prieigą prie realaus laiko duomenų, susijusių su gaminančių vartotojų elektros energijos generacija ir vartojimu 15 min. laiko intervaluose. Tai elektros energijos tiekėjams leis tiksliau prognozuoti gaminančių vartotojų elektros energijos patiekimą į elektros tinklus bei jos vartojimą, tokiu būdu sumažinant su disbalansu susijusius kaštus. Likusias disbalanso sąnaudas, kurių suvaldyti AB „Energijos skirstymo operatorius“ atvertų duomenų pagalba nepavyks, tiekėjai gali mažinti diegiant įvairius technologinius, įskaitant dirbtinio intelekto, įrankius.</p>
----	---	---	--

	<p>prieštarauja teisinei ir ekonominei logikai. Teisiniu reguliavimu negali būti nustatomos priemonės, kurios nepagrįstai ribotų verslo laisvę ar nustatytų neproporcingas prievoles vienam iš rinkos dalyvių. Pažymėtina, kad ir po pirminės viešosios konsultacijos pateiktoje Įstatymų projektų derinimo pažymoje (toliau – Derinimo pažyma) yra pripažįstama, kad „<i>elektros energijos tiekėjų patiriami disbalanso kaštai tiesiogiai nepriklauso nuo gaminantiems vartotojams taikomo apskaitos principo, t.y. gaminančių vartotojų, kuriems taikomi grynojo atsiskaitymo principai, elektrinėse pagaminta elektros energija tiekėjams taip pat sukuria disbalanso kaštus.</i>“ Taigi, pripažįstama, kad visų gaminančių vartotojų, nepriklausomai nuo to, kokia apskaitos sistema jiems taikoma, veikla kuria disbalanso kaštus, kurie nepagrįstai yra perkelti vien tik tiekėjui, teisiniame reguliavime nenumatant mechanizmo, kaip tiekėjui tokie nuostoliai turėtų būti kompensuojami.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad nuostatos dėl disbalanso atsakomybės yra įtvirtintos Europos Parlamento ir Tarybos 2019 m. birželio 5 d. Reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (toliau – Reglamentas Nr. 2019/943) 5 straipsnyje, kuris valstybėms narėms taikomas tiesiogiai. Reglamento Nr. 2019/943 5 straipsnio 3 punkte numatyta, kad „<i>Jei valstybė narė numato nukrypti leidžiančių nuostatą pagal 2 dalį, ji užtikrina, kad finansinę atsakomybę už disbalansą prisiimtų kitas rinkos dalyvis.</i>“ Šioje nuostatoje nėra nurodoma, kad atsakomybę už gaminančių vartotojų sukeltą disbalansą turėtų prisiimti būtinai nepriklausomas tiekėjas. Taip pat pagal minėtą nuostatą valstybėms narėms suteikiama teisė pasirinkti, ar atitinkamos gaminančių vartotojų kategorijos atleidžiamos nuo disbalanso mokesčio apskritai, ar turi išlikti atsakingos už jų pačių sukeltą disbalansą, todėl Bendrovės siūlymas atsisakyti šios išlygos yra visiškai pagrįstas ir atitinka Europos Sąjungos teisinį reglamentavimą.</p> <p>Atsižvelgdama į tai, Bendrovė siūlo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. atsisakyti nuostatos, pagal kurią gaminantiems vartotojams netaikoma atsakomybė už jų pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą. 2. numatyti įstatyminį pagrindą, kuris suteiktų teisę elektros energijos tiekėjui priskirti disbalanso kaštus gaminantiems vartotojams, kadangi šie kaštai tiesiogiai kyla dėl gaminančių vartotojų elektros energijos generacijos neapibrėžtumo ir svyravimų; 3. Įstatyminiu lygmeniu sukurti aiškų, skaidrų ir proporcingą mechanizmą, leidžiantį tiekėjams paskirstyti disbalanso kaštus tarp gaminančių vartotojų pagal jų realią įtaką bendram disbalansui. Toks mechanizmas užtikrintų, kad disbalanso rizika nebūtų nepagrįstai ir vienašališkai perkeliama tik 	
--	--	--

		<p>tiekejams ar visiems tiekėjo klientams, įskaitant ir vartotojus, nesančius gaminančiais vartotojais, bet būtų sąžiningai paskirstyta tarp visų susijusių elektros energijos rinkos dalyvių.</p> <p>4. Teisiniu reguliavimu galėtų būti sukurama sistema, leidžianti gaminantiems vartotojams, kurių nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomos elektrinės (ar jos dalies) įrengtoji galia yra mažesnė kaip 400 kW arba mažesnė kaip 200 kW, kai gaminančio vartotojo elektrinė (ar jos dalis) įrengta ir pradedama eksploatuoti po 2026 m. sausio 1 d., pritaikyti lengvatą ir juos apmokestinti tik iki tokio dydžio, kokius kaštus sukuria vidutinis Lietuvos elektros energijos vartotojas.</p> <p>Pažymėtina, kad gaminantys vartotojai sukuria 2,8 karto didesnes disbalanso sąnaudas nei įprasti vartotojai ir gaminančių vartotojų sukuriamos disbalanso sąnaudos sudaro 48 % visų Bendrovės disbalanso sąnaudų. Todėl net ir pakeitus reguliavimą, bei leidus gaminantiems vartotojams perkelti vidutines disbalanso sąnaudas, gaminantys vartotojai nebus pilnai apmokestinti ir liks subsidijuojami, nes pilnos gaminančių vartotojų disbalanso sąnaudos viršija vidutines.</p> <p>Apmokestinant gaminančius vartotojus, kurių nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomos elektrinės (ar jos dalies) įrengtoji galia yra mažesnė kaip 400 kW arba mažesnė kaip 200 kW, kai gaminančio vartotojo elektrinė (ar jos dalis) įrengta ir pradedama eksploatuoti po 2026 m. sausio 1 d., už disbalansą, poįstatyminiuose teisės aktuose galėtų būti nustatyti diferencijuotos kainodaros principai ir metodikos. Įgyvendinus siūlomą pakeitimą, būtų sumažintas kryžminio subsidijavimo tarp rinkos dalyvių mastas, sustiprintos elektros energijos tiekėjų galimybės efektyviau planuoti sistemos balansą, o gaminantys vartotojai būtų labiau skatinami atsakingai naudotis turimomis teisėmis bei taikomomis technologijomis.</p> <p>Taip pat Bendrovė pažymi, jog pozityviai vertina iniciatyvą atverti realaus laiko ir istorinius saulės elektrinių gamybos duomenis, kadangi tai sudarytų sąlygas tobulinti prognozavimo modelius, didinti rinkos skaidrumą bei prisidėtų prie efektyvesnio disbalanso sąnaudų valdymo. Vis dėlto svarbu atsižvelgti į objektyvius ribotumus – net ir esant prieigai prie detalių duomenų, prognozių paklaidos išliks dėl neišvengiamo oro sąlygų neapibrėžtumo, ypač debesuotumo. Istoriniai duomenys padeda mažinti sisteminės paklaidas, tačiau neeliminuoja fundamentinių prognozavimo iššūkių. Taip pat reiktų atkreipti dėmesį į tai, kad</p>	
--	--	---	--

prognozių tikslinimo galimybės „intraday“ rinkoje priklauso nuo momentinio rinkos likvidumo. Ilgalaikėje perspektyvoje reikšmingą poveikį disbalanso mažinimui galėtų turėti gaminančių vartotojų gamybos valdymo sprendimai, kurie įgyja prasmę įgyvendinant grynojo atsiskaitymo modelį. Preliminariai vertiname, kad realaus laiko duomenų atvėrimas 5 % gaminančių vartotojų segmentui yra pakankamai reprezentuojantis visą gaminančių vartotojų imtį ir šis duomenų atvėrimas galėtų prisidėti prie disbalanso sąnaudų sumažinimo iki 20 %. Tačiau likę 80 % disbalanso sąnaudų vis tiek išlieka ir platesnis realaus laiko duomenų atskleidimas šių sąnaudų nesumažina, dėl aukščiau išvardytų priežasčių.

Siūlomas pakeitimas:

Pirma Bendrovės siūloma alternatyva – atsisakyti AIEĮ nuostatos, pagal kurią gaminantiems vartotojams netaikoma atsakomybė už jų pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą, leidžiant tiekėjams taikyti objektyvius mokesčius, todėl siūlomas AEIĮ 20¹ straipsnio 9¹ dalies nuostatos pakeitimas:

~~“9¹. Gaminantiems vartotojams, kurių nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomos elektrinės (ar jos dalies) įrengtoji galia yra mažesnė kaip 400 kW arba mažesnė kaip 200 kW, kai gaminančio vartotojo elektrinė (ar jos dalis) įrengta ir pradedama eksploatuoti po 2026 m. sausio 1 d., atsakomybė už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą netaikoma. Už tokio gaminančio vartotojo pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą finansiskai atsako tiekėjas, su kuriuo gaminantis vartotojas yra sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo-pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį. Kitų gaminančių vartotojų atsakomybė už jų sukeltą disbalansą ir pareigas nustato Reglamento (ES) 2019/943 5 straipsnio 1 dalies nuostatos ir Elektros energetikos įstatymo 59 straipsnis.”~~

Arba alternatyvus AIEĮ 20¹ straipsnio 9¹ dalies nuostatos pakeitimo siūlymas:

“9¹. Gaminančių vartotojams, kurių nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomos elektrinės (ar jos dalies) įrengtoji galia yra mažesnė kaip 400 kW arba mažesnė kaip 200 kW, kai gaminančio vartotojo elektrinė (ar jos dalis) įrengta ir pradedama eksploatuoti po 2026 m. sausio 1 d., atsakomybė už

		<p>pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą netaikoma gali būti ribojama poįstatyminiais teisės aktais Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis nustatant kainodaros už jų sukeltą disbalansą taikymo tvarką. Už tokio gaminančio vartotojo pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą finansiškai atsako tiekėjas, su kuriuo gaminantis vartotojas yra sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo-pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį. Kitų gaminančių vartotojų atsakomybę už jų sukeltą disbalansą ir pareigas nustato Reglamento (ES) 2019/943 5 straipsnio 1 dalies nuostatos ir Elektros energetikos įstatymo 59 straipsnis."</p> <p>20¹ straipsnio 3¹ dalies 4 punkto nuostatos pakeitimas:</p> <p>4) už per einamąjį kalendorinį mėnesį į elektros tinklus patiektą ir suvartotą elektros energijos kiekį mokėtiną sumą, kuri apskaičiuojama pagal gaminančio vartotojo pasirinktą Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos patvirtintą naudojimosi elektros tinklais paslaugos kainą, įskaičiavus gaminančio vartotojo atsiskaitymą už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą.</p>	
7.	AB "Ignitis grupė", 2025-11-03, Dok. Nr. nėra	<p>Bendrovė pakartotinai pažymi, jog nuo 2026 metų atsiras rezervų užtikrinimo dedamosios mokestis (RUDM), kurį taikys perdavimo sistemos operatorius. Šis mokestis bus taikomas kiekvienai suvartotai kWh ir kiekvienai disbalanso kWh, kas lems papildomus kaštus tiekėjams dėl gaminančių vartotojų disbalanso. Preliminariais vertinimais, šie kaštai gali siekti iki 5 mln. Eur per metus. Atsižvelgiant į tai, kad gaminantys vartotojai vartoja elektros energiją iš tinklo, jie sudaro reikšmingiausią tiekėjo disbalanso portfelio dalį, todėl būtina sukurti teises ir reguliacines prielaidas, leidžiančias pagrįstai RUDM dedamąją perkelti gaminantiems vartotojams. Toks sprendimas galėtų prisidėti prie labiau subalansuoto išlaidų paskirstymo tarp visų rinkos dalyvių ir paskatinti geresnį gamybos bei vartojimo derinimą gaminančių vartotojų segmente. Pažymėtina, kad RUDM dedamosios klausimas, nors ir susijęs, bet nėra tapatus problemai dėl gaminančių vartotojų atsakomybės už disbalanso kaštus, dėl kurios pastabas Bendrovė patiekė 6 punkte. RUDM dedamosios taikymas gaminančių vartotojų segmentui turėtų būti atskirai reglamentuotas.</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pateiktas pasiūlymas nėra susijęs su pateikto įstatymų paketo tikslais. Pažymėtina, kad šį klausimą artimiausiu metu bus siekiama spręsti Tarybos ir Operatoriaus tvirtinamuose poįstatyminiuose teisės aktuose.</p>

		<p>AIEĮ 20¹ straipsnio 3¹ dalies 4 punkto nuostatos pakeitimas:</p> <p>4) už per einamąjį kalendorinį mėnesį į elektros tinklus patiektą ir suvartotą elektros energijos kiekį mokėtiną sumą, kuri apskaičiuojama pagal gaminančio vartotojo pasirinktą Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos patvirtintą naudojimosi elektros tinklais paslaugos kainą, įskaičiavus rezervų užtikrinimo dedamąją.</p>	
8.	<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė, 2025-11-24, Dok. Nr. NV-2688</p>	<p>2. Siūlome patikslinti AIEĮ projekto 1 straipsniu siūlomo keisti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 3 dalies nuostatas. Visų pirma, 20¹ straipsnio 3 dalies 1 punkte atkartojama galimybė („elektrinė gali būti <...>“), kai 3 dalies pastraipa iki dvitaškio taip pat numato tik galimybę („elektrinės gali būti <...>“), todėl ši nuostata stokoja ne tik konkretumo (gali ir nebūti), bet ir teisinio aiškumo.</p> <p>Antra, kadangi 20¹ straipsnio 3 dalies punktuose dėstomi <i>pagrindai</i>, siūlome nepradėti jų dėstymo nuo formuluotės „elektros energija <...>“, o nurodyti aplinkybes – „kai“, „jeigu“ ar pan.</p> <p>Papildomai pažymime, kad 20¹ straipsnio 3 dalies 3 punkto nuostata „<i>asmeniui</i>, vykdančiam veiklą šioje dalyje nurodytais pagrindais“ neatitinka 20¹ straipsnio 3 dalies pastraipos iki dvitaškio nuostatos, kurioje minimi keli subjektai ir jų elektrinės – „<i>Gaminančių vartotojų</i> ir <i>asmenų</i>, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais“ ir „<i>kitų asmenų</i>“, tad siūlome patikslinti, koks <i>asmuo</i> tiksliai turimas omenyje 20¹ straipsnio 3 dalies 3 punkte (<i>fizinis asmuo, juridinis asmuo, kitas asmuo</i> ar kt.).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Siekiant didesnio aiškumo, atliktas pakeitimas, kuriuo siekiama atskirti dvi pagrindines mintis:</p> <p>1) gaminančių vartotojų ir asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektrinės gali būti statomos kitų asmenų ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų (toliau – AIEB);</p> <p>2) reglamentuoti veiksmus, kuriuos galima ir kurių negalima atlikti, kai gaminančių vartotojų ir asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektrinės statomos kitų asmenų arba AIEB.</p> <p>Atitinkamai patikslintos ir minėtos dalys, kurių dėstymas pradedamas nuo konkrečių aplinkybių.</p>
Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 9, 41, 44, 67 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – EEĮ projektas)			
1.	<p>"ELEKTRUM LIETUVA", UAB, 2025-10-31, Dok. Nr. nėra</p>	<p>2.1. Projekte siūloma papildyti įstatymą 41 straipsnį 9 dalimi ir nustatyti, kad „tiekėjas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 9 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, vadovaudamasis Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis, kiekvienais metais ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 dienos Tarybai pateikia ataskaitą, susijusią su gaminančių vartotojų, kuriems taikomi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje nurodyti elektros energijos kiekio apskaitos principai, per praėjusius kalendorinius metus į elektros tinklus patiekto ir suvartoto elektros energijos kiekio, neviršijančio į elektros tinklus patiekto elektros energijos kiekio, vertės užtikrinimu, ir nepriklausomo auditoriaus ataskaitos patikros išvadą.“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad EEĮ 41 str. 9 d. nurodytų tiekėjų ataskaitų teikimas ir EEĮ 67 str. 14 d. nurodytas Tarybos atliekamas vertinimas atliekami nepriklausomai vienas nuo kito. Taryba, atlikdama gaminančių vartotojų sukuriama naudos vertinimą, nesiremia tiekėjų pateikiama informacija, todėl tiekėjų ataskaitų pateikimo ir Tarybos gaminančių vartotojų sukuriama naudos</p>

		<p>Taip pat siūloma pakeisti 67 straipsnio 14 dalį, numatant, kad „gaminančių vartotojų sukuriama nauda elektros energetikos sistemai vertinimą ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 dienos atlieka Taryba, vadovaudamasi Tarybos nustatytomis sąlygomis ir tvarka, įvertinant, bet neapsiribojant, gaminančių vartotojų daromą poveikį elektros energijos vidutinių biržos kainų ir biržos kainų tikruoju laiku pokyčiui, perkrovų pajamoms ir gamintojų nuostoliams bei remiantis tinklų operatorių pateikta informacija.“</p> <p>Pasisakant dėl šių nuostatų, pastebėtina, kad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tiekėjų ataskaitų pateikimo ir Tarybos atliekamas ataskaitų vertinimo data yra ta pati, t. y. einamųjų metų birželio 1 d., todėl kyla klausimas, ar šios datos yra nurodytos tinkamai, ir ar jų nereikėtų tikslinti. 2) Įstatymo projektas numato, kad „gaminančių vartotojų sukuriama nauda elektros energetikos sistemai vertinimą ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 dienos atlieka Taryba, vadovaudamasi Tarybos nustatytomis sąlygomis ir tvarka“. Aiškinamajame rašte nurodyta, kokius įgyvendinamuosius teisės aktus turės parengti Taryba: Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodikos pakeitimus; ir reikalavimus auditoriaus patikrinimui dėl nepriklausomų tiekėjų ataskaitą, susijusią su gaminančių vartotojų, kuriems taikomi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje nurodyti elektros energijos kiekio apskaitos principai, per kaupimo laikotarpį į elektros tinklus patiektos ir suvartotos elektros energijos kiekio, vertės užtikrinimu. Taigi iš šios nuostatos nėra aišku, kokiam teisės akte bus nustatytos EEĮ projekto 67 str. 14 dalyje minimos sąlygos ir tvarka, taip pat nėra aišku, ar Taryba apskritai yra įgaliota tvirtinti EEĮ minimas sąlygas ir tvarką. Be to, siūlytina įvertinti, ar šios sąlygos ir tvarka neturėtų būti tvirtinamos aukštesnės institucijos (pvz., Energetikos ministerijos), o ne pačios Tarybos. 3) Kvestionuotina ir minėtos nuostatos dalis, kurioje nurodoma, kad vertinimas bus atliekamas, įvertinant, bet neapsiribojant, gaminančių vartotojų daromą poveikį elektros energijos vidutinių biržos kainų ir biržos kainų tikruoju laiku pokyčiui, perkrovų pajamoms ir gamintojų nuostoliams <...>“. Šioje nuostatoje kalbama apie gaminančius vartotojus, tad siūlytina įvertinti, ar čia nėra klaidos. 	<p>vertinimo data yra ta pati, t. y. kiekvienų metų birželio 1 d. Pažymėtina, kad viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) kaina, kurią nustatys Taryba, bus nustatyta, kai bus atlikti EEĮ 41 str. 9 d. ir 67 str. 14 d. nurodyti veiksmai.</p> <p>Pažymėtina ir tai, kad EEĮ 67 straipsnio 14 dalyje gaminančių vartotojų poveikis gamintojų nuostoliams yra nurodomas tinkamai, kadangi Taryba vertins gaminančių vartotojų įtaką elektros energijos kainoms biržoje, o tai turi įtakos ir gamintojų pajamoms, todėl gali sukelti nuostolį.</p> <p>Atsižvelgta į pastabą dėl gaminančių vartotojų sukuriama nauda elektros energetikos sistemai vertinimo sąlygų ir tvarkos. EEĮ įstatyme siūloma reglamentuoti, kad Taryba nustato gaminančių vartotojų sukuriama nauda elektros energetikos sistemai vertinimo sąlygas ir tvarką.</p>
2.	"ELEKTRUM LIETUVA", UAB, 2025-10-31, Dok. Nr. nėra	<p>2.2. Siūloma papildyti 67 straipsnį 16 dalimi ir nustatyti, kad Taryba viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą, kurią moka šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodyti asmenys, nustato atsižvelgdama į finansinį poveikį elektros energijos tiekėjams ir garantiniam elektros energijos tiekėjui, vadovaujantis šio įstatymo 41 straipsnio 9 dalyje pateikta informacija. Ši kaina negali būti didesnė kaip 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh į elektros tinklus patiektos elektros energijos. Kainos dalis, kuria</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atsižvelgta į pastabos dalį, kuria siūloma aiškiau reglamentuoti atitinkamų dalių proporcijas.</p>

		<p>viršijama 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh, proporcingomis dalimis paskirstoma tarp elektros energijos tiekėjo ir šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų.“</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į esminį Įstatymų projektų tikslą – pakeitimais siūloma nustatyti, kad lėšos už viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimą, surinktos iš gaminančių vartotojų, būtų išmokamos elektros energijos tiekėjams proporcingai jų patirtam neigiamam elektros energijos, apskaitytos taikant Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje nurodytus elektros energijos kiekio apskaitos principus, vertės rezultatui. Taigi Bendrovės vertinimu, kainos dalis, kuria viršijama 0,01 euro (be PVM), neturėtų būti paskirstoma tarp tiekėjo ir įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų. Be to, nėra aišku, kaip nustatomos atitinkamų dalių „proporcijos“. Todėl siūlome pašalinti elektros energijos tiekėją iš EEĮ 67 straipsnio 16 dalies paskutinio sakinio.</p>	<p>Neatsižvelgta į pasiūlymą pašalinti elektros energijos tiekėją iš EEĮ 67 straipsnio 16 dalies paskutinio sakinio. Nuostata palikta siekiant užtikrinti proporcingą kaštų pasidalijimą tarp rinkos dalyvių ir išvengti nepagrįsto finansinės naštos perkėlimo tik kitiems vartotojams. Tokiu būdu užtikrinamas teisingas ir proporcingas kaštų paskirstymas bei išvengiama situacijos, kai visos papildomos išlaidos būtų perkeliamos tik vartotojams.</p>
3.	<p>"ELEKTRUM LIETUVA", UAB, 2025-10-31, Dok. Nr. nėra</p>	<p>2.3. Dėl EEĮ projektu siūlomo kompensacinio mechanizmo atitikties ES reikalavimams.</p> <p>Galiojančio EEĮ 74 str. 1 d. nustatyta, kad „<i>Vyriausybė, vadovaudamasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir užtikrindama konkurencingą viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių asmenų atrankos procedūrą, vadovaudamasi Vyriausybės nustatyta atrankos procedūrų vykdymo tvarka, gali įpareigoti rinkos dalyvius teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje, nediskriminuodama šių rinkos dalyvių jų teisių ar įsipareigojimų požiūriu.</i>“</p> <p>EEĮ įgyvendina Direktyvą (ES) 2019/944, kurios 9 straipsnio 2 dalis numato, kad nustatant viešųjų paslaugų teikimo įpareigojimus, susijusius su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą, tiekimo reguliarumą, kokybę ir kainą, bei su aplinkos apsauga, įskaitant energijos efektyvumą ir klimato apsaugą, įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, juos turi būti galima patikrinti, jie turi užtikrinti ES elektros energijos įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams.</p> <p>Antra, vadovaujantis Direktyvos (ES) 2019/944 9 straipsnio 2 dalies nuostatomis, VIAP įsipareigojimai turi būti nustatyti <i>vadovaujantis bendros ekonominės svarbos interesais, kurie gali būti susiję su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą, reguliarumą, kokybę ir kainą, bei su aplinkos apsauga, įskaitant energijos vartojimo efektyvumą,</i></p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad pateiktais įstatymų projektais siekiama sudaryti prielaidas tolesnei tvariai gaminančių vartotojų plėtrai, užtikrinant, kad ši vartotojų grupė ir toliau aktyviai investuotų į elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių, kartu išlaikant subalansuotą santykį tarp gaminančių vartotojų, elektros energijos tiekėjų bei viešojo intereso, Energetikos ministerijos vertinimu, įstatymų projektuose pasiūlytas kompensacinis mechanizmas yra efektyviausia priemonė siekiant šio tikslo įgyvendinimo, tokiu būdu atliepiant tiek gaminančių vartotojų, tiek elektros energijos tiekėjų interesus.</p> <p>Pažymėtina, kad siūloma priemonė yra tik išlaidų kompensavimo mechanizmas, skirtas elektros energijos kainų skirtumų, susijusių su dvigubos apskaitos modelio gaminantiems vartotojams taikymu, kaštams padengti. Šia priemone siekiama išlaikyti šiuo metu gaminantiems vartotojams taikomą patrauklų dvigubos apskaitos modelį, kurio atsisakymas gali sustabdyti gaminančių vartotojų plėtrą.</p>

		<p><i>atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir klimato apsaugą. Kaip pripažįsta Lietuvos saulės energetikos asociacijos atstovai, planuojamas modelis neskatina gaminančių vartotojų prisidėti prie elektros tinklo stabilumo¹, kas papildomai kelia abejonių dėl atitikties Direktyvos (ES) 2019/944 9 straipsnio 2 dalyje įtvirtintiems VIAP nustatymo tikslams ir reikalavimams.</i></p> <p>Trečia, valstybei informavus Europos Komisiją apie tokias VIAP priemones, kaip to reikalauja Direktyvos (ES) 2019/944 preambulės 26 p. ir 9 straipsnio 4 dalis, Europos Komisija galėtų kelti klausimus dėl nurodyto kompensavimo mechanizmo atitikties Direktyvos (ES) 2019/944 9 straipsnio reikalavimams. Taigi turėtų būti nustatytas nekvestionuotinas ir kaip įmanoma paprastesnis teisinis mechanizmas, kaip kompensuoti tiekėjų patiriamus nuostolius dėl dvipusės apskaitos modelio taikymo ir užtikrinti visos sistemos stabilumą.</p>	<p>Pažymėtina, kad gaminantys vartotojai svariai prisideda prie Lietuvos strateginių atsinaujinančių išteklių energetikos tikslų siekimo, todėl galima teigti, kad ši kompensacinė schema susijusi ir su klimato apsauga, todėl atitinka Direktyvos (ES) 2019/944 9 straipsnio reikalavimus.</p>
4.	<p>Enefit UAB, 2025-10-31 Dok. Nr. nėra</p>	<p>2. Atkreiptinas dėmesys, kad tiekėjai patiria ne tik besiformuojantį kainos skirtumą, tačiau ir disbalanso kaštus, kurie po sinchronizavimo projekto įgyvendinimo padidėjo kartais. Šios patiriamų nuostolių sudedamosios dalys sukuria nepakeliamą našą tiekėjams.</p> <p>Tiekėjai prognozuodami būsimos dienos vartojimo ir gamybos poreikius, vadovaujasi skirstymo operatoriaus teikiamais duomenimis, kurie yra su paros vėlavimu. Net darant prielaidą, kad duomenys galėtų būti teikiami su trumpesniu vėlavimu, vienas iš lemiamų kriterijų, kurie neleidžia tinkamai prognozuoti, tampa orų pasikeitimai, kurie pakeičia profilį visiems tiekėjams, atitinkamai parduoti perteklių ar įsigyti trukumą “intraday” rinkoje tampa neįmanoma, nes visų tiekėjų poreikis yra vienodas.</p> <p>Atsižvelgiant į šiuos argumentus, Bendrovė prašo pripažinti gaminančių vartotojų sukuriamus disbalanso kaštus kaip tiesioginius nuostolius, kurie taip pat turi būti dengiami per viešuosius interesus atitinkančios paslaugos tarifą.</p> <p>Atitinkamai, siūlome pakeisti Elektros energetikos įstatymo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 31, 41, 67 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 straipsnį ir išdėstyti taip:</p> <p><i>„9. Tiekėjas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 9 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, vadovaudamasis Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis, kiekvienais metais ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 dienos Tarybai pateikia ataskaitą, susijusią su gaminančių vartotojų, kuriems taikomi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 201 straipsnio 2 dalyje nurodyti elektros energijos kiekio apskaitos</i></p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pažymėtina, kad įstatymų projektais siūloma kompensavimo schema yra skirta elektros energijos kainų skirtumų, susijusių su dvigubos apskaitos modelio taikymu, kaštams, o ne tiekėjų patiriamų disbalanso kaštams, padengti, todėl neatsižvelgta į pasiūlymą šiais įstatymų projektais spręsti elektros energijos tiekėjų dėl gaminančių vartotojų patiriamų disbalansų klausimą.</p> <p>Siekiant spręsti elektros energijos tiekėjų dėl gaminančių vartotojų patiriamų disbalanso kaštų klausimą, AB „Energinės skirstymo operatorius“ yra įpareigotas artimiausiu metu elektros energijos tiekėjams suteikti prieigą prie realaus laiko duomenų, susijusių su gaminančių vartotojų elektros energijos generacija ir vartojimu 15 min. intervaluose. Tai elektros energijos tiekėjams leis tiksliau prognozuoti gaminančių vartotojų elektros energijos patiekimą į elektros tinklus bei jos vartojimą, tokiu būdu sumažinant su disbalansu susijusius kaštus.</p> <p>Likusias disbalanso sąnaudas, kurių suvaldyti AB „Energinės skirstymo operatorius“ atvertų</p>

		<i>principai, per praėjusius kalendorinius metus į elektros tinklus patiekto ir suvartoto elektros energijos kiekio, neviršijančio į elektros tinklus patiekto elektros energijos kiekio, vertės užtikrinimu, bei patirto per tą patį laikotarpį disbalansą, neviršijantį vartojimo ir gamybos kiekio penkių procentų ribą ir nepriklausomo auditoriaus ataskaitos patikros išvadą. Šios dalies nuostatos mutatis mutandis taikomos garantinio elektros energijos tiekimo atveju. “</i>	duomenų pagalba nepavyks, tiekėjai gali mažinti diegiant įvairius technologinius, įskaitant dirbtinio intelekto, įrankius.
5.	Enefit UAB, 2025-10-31 Dok. Nr. nėra	<p>3. Papildomai Bendrovė nurodo, kad įsigaliojus naujai Atsiskaitymo už disbalansą sutarčiai tarp Litgrid AB ir Bendrovės, Bendrovei bus perkelta Rezervų užtikrinimo dedamoji, kuri šiuo metu mokama visų vartotojų per perdavimo tarifą.</p> <p>Šios dedamosios perkėlimas galutiniams vartotojams yra uždraudžiamas, o tai reiškia kad šiuos papildomus neplanuotus verčiamas prisiimti tiekėjas.</p> <p>Priimtas Lietuvoje sprendimas skiriasi nuo taikomų praktikų kaimyninėse šalyse bei Skandinavijoje. Preliminariais skaičiavimais, vien per 2026 metus papildoma dedamoji Bendrovei gali kainuoti apie 10 mln. Eurų, vertinant, kad Bendrovei bus taikoma tik 30 proc. nuo pilnos šios dedamosios kainos</p> <p>Atsižvelgiant į tai prašome šios dedamosios įvedimą atidėti vieneriems metams. Tikimasi, kad per 2026 metus balansavimo rinka stabilizuosis ir bus labiau prognozuojama bei valdoma.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pateiktas pasiūlymas nėra susijęs su pateikto įstatymų paketo tikslais. Pažymėtina, kad šį klausimą bus siekiama išspręsti Tarybos ir Operatoriaus poįstatyminiuose teisės aktuose.</p>
6.	Enefit UAB, 2025-10-31 Dok. Nr. nėra	<p>4. Atsižvelgiant į Bendrovės patiriamus neišvengiamus ir priverstinius nuostolius, vienintelis galimas sprendimas, leidžiantis Bendrovės efektyviai tolimesnei veiklai yra kompensacinio mechanizmo taikymo pradžia, kuri turi sutapti su įstatymų įsigaliojimo pradžia.</p> <p>Bendrovė prašo numatyti papildomą straipsnį, numatantį išmokėjimą tiekėjui kas mėnesį pagal tiekėjo bei skirstymo operatoriaus pateikiamus duomenis. O pasibaigus kalendoriniams metams bei pateikus auditoriaus ataskaitą, būtų sutikrinamas balansas. Bendrovė siūlo papildyti papildomu straipsniu:</p> <p>Atitinkamai, siūlome papildyti Elektros energetikos įstatymo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 31, 41, 67 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo 6 straipsnį 6 punktu ir išdėstyti taip:</p> <p>„6. Kompensacijos tiekėjams mokamos kas mėnesį, vadovaujantis šio įstatymo ir Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos patvirtintos metodikos nuostatomis.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Sutinkame, kad lėšos tiekėjams turėtų būti išmokamos kas mėnesį, tačiau VIAP surinkimo ir išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė, o ne Taryba.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad EEĮ projektu keičiama EEĮ 74 straipsnio 6 dalis, kurioje siūloma nustatyti, kad lėšos tiekėjams išmokamos Vyriausybės nustatyta tvarka, į šį pasiūlymą bus atsižvelgta, atliekant Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašo ir Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo pakeitimus.</p>

		<i>Kompensacijų apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką nustato Valstybinė energetikos reguliavimo taryba.</i>	
7.	Enefit UAB, 2025-10-31 Dok. Nr. nėra	<p>Bendrovės vertinimu Elektros energetikos įstatymo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 31, 41, 67 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo 4 straipsnyje numatyta imperatyvi sąlyga dėl nepadengto nuostolio proporcingo prisiėmimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, teisiniam reguliavimui, o taip pat bendriems rinkos principams - verslo subjektams negali būti numatoma pareiga dengti nuo jų veiksmų ir aplinkybių nepriklausančius nuostolius.</p> <p>Atitinkamai, siūlome pakeisti Elektros energetikos įstatymo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 31, 41, 67 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo 4 straipsnio 3 dalį ir išdėstyti taip:</p> <p><i>„16. Taryba viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą, kurią moka šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodyti asmenys, nustato atsižvelgdama į finansinį poveikį elektros energijos tiekėjams ir garantiniam elektros energijos tiekėjui, vadovaujantis šio įstatymo 41 straipsnio 9 dalyje pateikta informacija. Ši kaina negali būti didesnė kaip 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh į elektros tinklus patiektos elektros energijos. Kainos dalis, kuria viršijama 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh, proporcingomis dalimis paskirstoma tarp elektros energijos tiekėjo ir šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų.“</i></p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atsižvelgta iš dalies į pasiūlymą atsisakyti formuluotės „proporcingomis dalimis“, atsižvelgiant į tai, kad ši nuostata buvo patikslinta aiškiau reglamentuojant, ką reiškia šios proporcingos dalys.</p> <p>Neatsižvelgta į pastabą, kuria teigiama, kad nustatytas nepadengtų nuostolių proporcingo prisiėmimo mechanizmas prieštarauja Konstitucijai ir rinkos principams. Ši nuostata palikta, nes ji nelaikytina prieštaraujančia nei konstituciniams teisinės valstybės, nei sąžiningos konkurencijos principams.</p> <p>Pirma, tiekėjų dalinis dalyvavimas prisiimant nepadengtus nuostolius, yra rinkos reguliavimo priemonė, skirta užtikrinti proporcingą finansinės atsakomybės paskirstymą tarp visų suinteresuotų šalių. Šis principas atitinka tiek energetikos sektoriuje taikomą solidarumo logiką, tiek viešosios politikos tikslus išlaikyti kainų balansą tarp skirtingų vartotojų grupių.</p> <p>Antra, nuostata įtvirtina aiškią ir ribotą tiekėjų atsakomybės apimtį – tiekėjai prisiima tik dalį nepadengto kaštų skirtumo, kuris susidaro dėl teisiškai nustatyto mechanizmo, skirto kompensuoti jų pačių patiriamus finansinius nuostolius. Todėl šis reguliavimas nėra savarankiška finansinė prievolė, o sistemos dalis, kuria siekiama užtikrinti veikimo stabilumą ir sąžiningą naštos paskirstymą tarp rinkos dalyvių.</p> <p>Trečia, tokio pobūdžio mechanizmai yra būdingi reguliuojamoms rinkoms, kuriose valstybė nustato bendrą sąnaudų pasidalijimo tvarką tarp dalyvių, siekdama subalansuoti viešuosius interesus ir</p>

			užtikrinti sistemos tvarumą. Todėl minėta nuostata atitinka teisėkūros proporcingumo, pagrįstumo ir teisingumo principus.
8.	Vartotojų aljansas ir VŠĮ „Žiedinė ekonomika“, 2025-10-07, Dok. Nr. GV-4-31	<p>Atsižvelgiant į tai, kad gaminantys vartotojai sudaro Lietuvos saulės energetikos gamybos pagrindą, prisideda prie energetinės nepriklausomybės (Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje nurodytas tikslas pasiekti 300 000 gaminančių vartotojų iki 2030 metų), mažesnių biržos kainų visiems vartotojams bei didesniu vartojimu vidaus rinkoje (t.y. gaminantys vartotojai yra Lietuvoje veikiantys fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie sutaupymus dažniausiai išleidžia Lietuvoje), bet kokie pokyčiai susiję su dabar gaminantiems vartotojams taikoma abipuse elektros energijos apskaitos (net metering) schema turi būti daromi itin atsakingai. Parengtam Projektui iš esmės pritariame, tačiau Vartotojų aljansas ir VŠĮ „Žiedinė ekonomika“ teikia du pasiūlymus jį tobulinti:</p> <p>1. Keisti Projekto 2 straipsnį ir išdėstyti jį taip: 2 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas Papildyti 41 straipsnį 9 dalimi:</p> <p>„9. Nepriklausomas tiekėjas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 9 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, vadovaudamasis Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis, kiekvienais metais ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 dienos Tarybai pateikia ataskaitą, susijusią su gaminančių vartotojų, kuriems taikomi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje nurodyti elektros energijos kiekio apskaitos principai, per kaupimo laikotarpį į elektros tinklus patiekto, parduotos elektros biržoje ir suvartotos elektros energijos kiekio, neviršijančio į tinklus patiekto elektros energijos kiekio, vertės užtikrinimu, ir auditoriaus ataskaitos patikros išvadą. Šios dalies nuostatos mutatis mutandis taikomos garantinio ir visuomeninio elektros energijos tiekimo atveju.“</p> <p>Informacija pateikta VERT apie elektros energijos tiekėjų biržoje parduotą elektros energiją užtikrintų didesnę skaidrumą ir leistų išvengti atvejų, kuomet elektros energijos tiekėjai gautą iš gaminančių vartotojų elektrą nukreipia kitiems savo vartotojams, o ne parduoda biržoje.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad informacija teikiama ne apie patiektą ir suvartotą elektros energiją, bet apie patiektos ir suvartotos elektros energijos vertę, todėl jeigu tiekėjai gaminančių vartotojų elektros energiją parduos elektros energijos biržoje, gaminančių vartotojų patiekta elektros energija turės kitą vertę, netgi ir nukreipus elektros energiją kitiems vartotojams, duotuoju elektros energijos patiekimo momentu jos vertė būtų lyginama su biržoje užfiksuota elektros energijos verte.</p>

9.	Vartotojų aljansas ir VŠĮ „Žiedinė ekonomika“, 2025-10-07, Dok. Nr. GV-4-31	<p>2. Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos (toliau – VIAP) elektros energetikos sektoriuje kaina gaminantiems vartotojams turi būti taikoma ne nuo viso pagaminto ir į elektros tinklus patiekto elektros energijos kiekio, o tik nuo to, kuris į elektros tinklus buvo patiektas ir vėliau atgautas. Pabrėžtina, kad Energetikos ministerijos aiškinamajame rašte aiškiai nurodyta, kad finansinis disbalansas susidaro dėl gaminančių vartotojų į elektros tinklus patiektos ir vėliau kaupimo laikotarpiu susigražintos elektros energijos vertės skirtumo, o VIAP paskirtis šiuo atveju būtent ir yra kompensuoti tiekėjų nuostolius patiriamus dėl šio disbalanso. Gaminantys vartotojai neturi būti apmokestinami VIAP už tą elektros energijos kiekį, kuris nebuvo susigražintas, t. y. už tokį elektros energijos kiekį gaminantis vartotojas negavo VIAP.</p> <p><u>Siūlomas pakeitimas:</u></p> <p>Keisti Projekto 5 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>5 straipsnis. 74 straipsnio pakeitimas</p> <p>3. Papildyti 74 straipsnio 4 dalį 4 punktu:</p> <p>„4) yra gaminantys vartotojai, tiekiantys elektros energiją į elektros tinklus, taikant Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje nurodytus elektros energijos kiekio apskaitos principus – už jų pagamintą ir kaupimo laikotarpiu į tinklų operatoriaus valdomus elektros tinklus patiektą ir po to susigražintą elektros energijos kiekį.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Absoliuti dauguma gaminančių vartotojų, besinaudojančių dvipusės apskaitos modeliu, susigražina didžiąją dalį į elektros tinklus patiekto elektros energijos kiekio, todėl siūlomu reglamentavimu siekiama apmokestinti būtent į elektros tinklus patiektą elektros energijos kiekį, tokiu būdu siekiant paskatinti gaminančius vartotojus didinti momentinį pagamintos elektros energijos suvartojimą ir sumažinti elektros patiekimą į tinklus, dėl kurio ir atsiranda kainų skirtumas. Pažymėtina, kad gaminantys vartotojai dengs tik dalį elektros energijos tiekėjų patiriamų kaštų, t. y., tuos elektros energijos tiekėjų patiriamus kaštus, kurių nedengia gaminančių vartotojų sukuriamą socioekonominę naudą. Likusią gaminančių vartotojų elektros energijos tiekėjams sukuriamų kaštų dalį dengs kiti elektros energijos vartotojai.</p> <p>Pažymėtina ir tai, kad Taryba, nustatydamą VIAP kainą, įvertina elektros energijos tiekėjų duomenis, kurie iš esmės atspindės atpirtą elektros energijos kiekį, todėl gaminantys vartotojai visais atvejais mokės tokio dydžio VIAP, kuris buvo apskaičiuotas atsižvelgiant į elektros energijos tiekėjų atpirtą kiekį, nepriklausomai nuo to, ar VIAP bus mokama už atiduotą ar už susigražintą elektros energijos kiekį.</p>
10.	AB "Ignitis grupė", 2025-11-03, Dok. Nr. nėra	<p>Bendrovė, remdamasi Lietuvos Respublikos strateginiais tikslais ir Europos Sąjungos energetikos politikos gairėmis, nuosekliai ir kryptingai savo veikloje pabrėžia elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos šaltinių svarbą, kurios plėtra yra pagrindas pasiekti valstybės energetinę nepriklausomybę bei klimato neutralumo tikslus. Tuo pačiu norime pabrėžti, jog gaminančių vartotojų plėtra yra valstybės nustatytas strateginis tikslas, skirtas skatinti decentralizuotą atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą bei didinti elektros energijos vartotojų atsparumą. Dvipusės apskaitos atsiskaitymas yra valstybės inicijuotas politinis</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Tiekėjų dalinis dalyvavimas kompensuojant nepadengtus kaštus laikytinas proporcingu ir pagrįstu siekiu užtikrinti subalansuotą finansinės atsakomybės pasidalijimą tarp visų rinkos dalyvių. Tiekėjai yra tiesioginiai šio mechanizmo dalyviai, todėl jų įtraukimas negali būti vertinamas kaip rinkos iškraipymas ar socialinės funkcijos</p>

	<p>sprendimas, todėl jo sukeltos finansinės pasekmės turi būti valdomos valstybės lygmeniu.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, su gaminančių vartotojų integracija susiję finansiniai nuostoliai ar papildomos sąnaudos neturėtų būti perkeltami elektros energijos tiekėjams, kadangi finansinis gaminančių vartotojų plėtros išlaikymas nėra elektros energijos tiekėjams priskirta funkcija ar pareiga. Valstybei siekiant skatinti šios vartotojų grupės plėtrą, turi būti numatyta, jog su šia veikla susiję nuostoliai ar papildomos sąnaudos neturėtų būti dengiami tiekėjų sąskaita – už tai atsakingi turi būti patys gaminantys vartotojai, o valstybė turi užtikrinti teisingą sąnaudų paskirstymą. Nepriklausomi elektros energijos tiekėjai veikia konkurencinėje rinkoje, todėl papildomos, reguliaciniu būdu jiems priskiriamos socialinės politikos ar tam tikros vartotojų grupės finansinio išlaikymo funkcijos iš esmės iškraipo elektros rinkos veikimo principus, mažina konkurenciją ir kelia grėsmę rinkos sąžiningam veikimui ir stabilumui.</p> <p>Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 46 straipsnio 4 dalies nuostatą, ne kartą konstatavo kad įstatymas saugo sąžiningos konkurencijos laisvę, pažymėjo, jog ji reiškia ir įpareigojimą įstatymų leidėjui įstatymais nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad gamyba ir rinka nebūtų monopolizuotos, kad būtų užtikrinta sąžiningos konkurencijos laisvė ir numatytos priemonės jai apsaugoti (2003 m. kovo 17 d. nutarimas). Konstitucinė sąžiningos konkurencijos apsaugos garantija reiškia <i>inter alia</i> draudimą ūkinę veiklą reguliuojančioms valstybės valdžios, savivaldybių institucijoms priimti sprendimus, iškreipiančius ar galinčius iškreipti sąžiningą konkurenciją (<i>inter alia</i> 2004 m. sausio 26 d., 2015 m. kovo 5 d., 2022 m. gegužės 5 d. nutarimai).</p> <p>Tiek įstatymuose, tiek valstybės strateginiuose dokumentuose valstybės siekis skatinti gaminančių vartotojų plėtrą yra apibrėžtas kaip valstybės politikos tikslas, o ne tiekėjų komercinė pareiga. Todėl valstybė turi pareigą užtikrinti, kad su šio tikslo įgyvendinimu susijusios sąnaudos būtų paskirstytos ne konkurencinėje rinkoje veikiančio verslo sąskaita. Kitaip tariant, tiekėjų prisiimamos finansinės rizikos ir sąnaudos, susijusios su dvipusės apskaitos modelio išlaikymu ir tolesne gaminančių vartotojų plėtra, neturėtų tapti struktūrine rinkos dalyvių prievole.</p> <p>Kaip Bendrovė ne kartą minėjo, tais atvejais, kai gaminančių vartotojų per VIAP mokama kaina nepadengia visų elektros energijos tiekėjų patirtų nuostolių, susijusių su dvipusės apskaitos modelio taikymu, likusi nuostolių dalis turi būti</p>	<p>perkėlimas. Be to, VIAP kainos viršutinės ribos nustatymas įstatymo lygmeniu būtinas siekiant teisinio aiškumo ir stabilumo, nes ši nuostata tiesiogiai apibrėžia vartotojų finansinius įsipareigojimus.</p>
--	---	---

	<p>perkeliamą kitiems elektros energijos vartotojams, bet ne elektros energijos tiekėjams, kurie ir taip patiria pastovius nuostolius, susijusius su gaminančiais vartotojais. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus, <u>Bendrovė siūlo atsisakyti nuostatos, įpareigojančios tiekėjus prisidėti prie nepadengtų nuostolių kompensavimo.</u></p> <p><u>Bendrovė taip pat rekomenduoja įstatyminiu lygmeniu nenustatyti viršutinės ribos, taikomos gaminančių vartotojų mokamai VIAP kainai, ir siūlo šią ribą įtvirtinti Tarybos parengtuose įgyvendinamuosiuose teisės aktuose.</u> Teisiniu požiūriu, įstatymas turėtų nustatyti tik pagrindines reguliavimo nuostatas ir principus, o konkretūs tarifai ar jų ribos laikytini reguliavimo techninio pobūdžio klausimais, kuriuos tikslinga spręsti poįstatyminiuose teisės aktuose. Tokia praktika užtikrina teisinio reguliavimo lankstumą bei galimybę efektyviai reaguoti į rinkos pokyčius. Tai pat pažymėtina, kad gaminančių vartotojų nuostolių kompensavimo klausimas laikui bėgant gali būti išspręstas ar tapti neaktualus, todėl konkretaus dydžio įtvirtinimas įstatyme iš anksto suponuotų nuolatinės problemos egzistavimą ir ribotą galimybę lanksčiai keisti teisinę bazę pasikeitus aplinkybėms. Konstitucinis Teismas savo jurisprudencijoje ne kartą konstatavo, kad pagal Konstituciją gali būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį įstatymų leidėjo įstatyme įtvirtintos priemonės gali būti detalizuojamos poįstatyminiuose teisės aktuose, juose nustatant tokių priemonių įgyvendinimo tvarką, be kita ko, taikymo mastą ir trukmę (Konstitucinio Teismo 2022 m. birželio 21 d. nutarimas, Konstitucinio Teismo 2023 m. sausio 24 d. nutarimas).</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p> <p>„16. Taryba viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą, kurią moka šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodyti asmenys, nustato kiekvienais metais, atsižvelgdama į finansinį poveikį elektros energijos tiekėjams ir garantiniam elektros energijos tiekėjui, vadovaujantis šio įstatymo 41 straipsnio 9 dalyje pateikta informacija. Ši kaina negali būti didesnė kaip 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh į elektros tinklus patiektos elektros energijos nei Tarybos nustatytoje kainos apskaičiavimo tvarkoje taikomas dydis. Tais atvejais, kai viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kaina nepadengia visų elektros energijos tiekėjų patirtų nuostolių, ta Kkainos dalis, kuria viršijama 0,01 euro</p>	
--	---	--

		(be PVM) už 1 kWh, proporcingomis dalimis-paskirstoma tarp elektros energijos tiekėjo ir šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų.“	
11.	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, 2025-11-03, Dok. Nr. R2-(NRM)-5973	<p>Siekiant, kad garantinio tiekimo paslauga būtų teikiama tik išimtiniais atvejais ir nebūtų piktnaudžiaujama šios paslaugos teikimu, pritariame, jog vartotojams, kuriems taikoma garantinio tiekimo paslauga, per 6 mėn. nepasirinkus tiekėjo, būtų didinami koeficientai, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad 6 mėn. trukmę numatoma sumuoti per paskutinius 24 mėnesius, galimi atvejai, kad nuo paskutinio garantinio tiekimo paslaugos teikimo laikotarpio pradžios nepraėjus net mėnesiui, susidarys 6 mėn. laikotarpis, per kurį vartotojui teikta garantinio tiekimo paslauga, ir jau nuo kito mėnesio tokiam vartotojui turės būti taikomas dvigubai didesnis koeficientas. Tokiais atvejais vartotojas, siekdamas išvengti staigaus garantinio tiekimo paslaugos kainos didėjimo, turėtų pasirinkti naują tiekėją per gana trumpą laiko tarpą, dėl ko, tikėtina, gali pritrūkti laiko išsamiai išsinagrinėti nepriklausomų tiekėjų pasiūlymus ir pasirinkti geriausią. Siekiant, kad minėtais atvejais vartotojas turėtų daugiau laiko išsinagrinėti nepriklausomų tiekėjų pasiūlymams, nebaudžiant juos staigiu garantinio tiekimo paslaugos kainos didėjimu, tačiau kartu siekiant užtikrinti, kad vartotojai nepiktnaudžiautų suteikta teise į garantinį tiekimą ir būtų suinteresuoti kuo greičiau pasirinkti nepriklausomą tiekėją, siūlome minėtus koeficientus didinti ne iš karto, o palaipsniui kiekvieną mėnesį tam tikru dydžiu. Atsižvelgiant į tai, kad atsiskaitant už garantinio tiekimo paslaugą buitiniams ir nebuitiniams vartotojams taikomi skirtingi koeficientai, tai siūlytina atitinkamai nustatyti ir skirtingus dydžius, kuriais minėti koeficientai būtų didinami.</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p> <p>EEĮ 44 straipsnio 2 dalies 3 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„3) buitiniams vartotojams, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas, taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama vidutinę einamojo ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainą, susiformavusią Lietuvos kainų zonoje kitos paros rinkoje, padauginus iš koeficiento 1,15. Kai toks buitinis vartotojas yra gaminantis vartotojas, kuriam taikomi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje nustatyti elektros energijos kiekio apskaitos</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad pateiktas pasiūlymas garantinio tiekimo kainos koeficientą didinti palaipsniui kiekvieną mėnesį tam tikru dydžiu, sukels per didelę administracinę naštą garantiniam elektros energijos tiekėjui. Atsižvelgus į šią pastabą garantinis elektros energijos tiekėjas turėtų kiekvieną vartotojo atvejį vertinti atskirai, skaičiuoti kiek kiekvienas garantiniame tiekime esantis vartotojas viršijo 6 mėn. laikotarpį ir, atitinkamai, kiekvienam šiam vartotojui kiekvieną mėnesį perskačiuoti garantinio tiekimo kainą.</p>

		<p>principai, atgautos elektros energijos kiekio atveju – taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama vidutinę einamojo ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainą, susiformavusią Lietuvos kainų zonoje kitos paros rinkoje padauginus iš koeficiento 0,15. Vartotojams, išskyrus buitinius vartotojus, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas, taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama vidutinę einamojo ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainą, susiformavusią Lietuvos kainų zonoje kitos paros rinkoje, padauginus iš koeficiento 1,25. Kai toks vartotojas, išskyrus būtiną vartotoją, yra gaminantis vartotojas, kuriam taikomi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje nustatyti elektros energijos kiekio apskaitos principai, atgauto kiekio atveju – taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama vidutinę einamojo ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainą, susiformavusią Lietuvos kainų zonoje kitos paros rinkoje, padauginus iš koeficiento 0,25. Garantinio tiekimo trukmei viršijus 6 mėnesius per paskutinius 24 mėnesius, nuo kito kalendorinio mėnesio šiame punkte nurodyti koeficientai kas mėnesį didinami suminiu 0,05 dydžiu buitiniams vartotojams (įskaitant gaminančius vartotojus) yra didinami 0,15 dydžiu, o ir 0,10 dydžiu kitiems vartotojams (įskaitant gaminančius vartotojus) —0,25 dydžiu. Šias kainas apskaičiuoja garantinis elektros energijos tiekėjas ir paskelbia savo interneto svetainėje. Skirtumas tarp faktinių ataskaitinio laikotarpio pajamų ir garantinio elektros energijos tiekėjo patirtų garantinio elektros energijos tiekimo veiklos sąnaudų, įskaitant elektros energijos įsigijimo sąnaudas, priskiriamas garantinio elektros energijos tiekėjo sąnaudoms ar pajamoms pagal šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodytą metodiką.“</p>	
12.	<p>Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, 2025-11-03, Dok. Nr. R2-(NRM)-5973</p>	<p>Atsižvelgiant į tai, kad EEĮ 74 straipsnyje yra daugiau VIAP, kurioms finansuoti yra (gali būti) nustatoma VIAP kaina, kurią moka (turėtų mokėti) EEĮ 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodyti asmenys, todėl VIAP kaina neturėtų atitikti gaminančių vartotojų sukuriama naudos elektros energetikos sistemai.</p> <p>Kartu pastebėtina, kad reikalavimas, jog EEĮ 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų mokama VIAP kaina atitiktų gaminančių vartotojų sukuriamą naudą elektros energetikos sistemai, nederu su EEĮ projekto 4 straipsnio 3 dalimi siūlomomis EEĮ 67 straipsnio 16 dalies nuostatomis, pagal kurias, jei VIAP kaina, kurią moka EEĮ 74 straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodyti asmenys, viršytų 0,01 Eur/kWh, tai ta dalis, kuri viršytų 0,01 Eur/kWh, būtų proporcingomis dalimis paskirstoma tarp elektros</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Papildyti 67 straipsnį 15 dalimi:</p> <p>„15. Taryba, nustatydamą šio įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 9 punkte nurodytą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą, kurią moka šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodyti asmenys, atsižvelgia į šio straipsnio 14 dalyje nurodyto vertinimo rezultatus ir užtikrina, kad Tarybos nustatyta kaina, kurią moka šio</p>

		<p>energijos tiekėjo ir šio EEĮ 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų, t. y. nustatant EEĮ 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytiems asmenims EEĮ 74 straipsnio 2 dalies 9 punkte nurodytos VIAP kainą, būtų įvertinama ne tik gamintojų sukuriama nauda elektros energetikos sistemai, bet ir šiomis naudomis nepadengta tiekėjų patiriamų sąnaudų, teikiant atitinkamą VIAP, dalis.</p> <p>Tuo atveju, jeigu būtų atsižvelgta į Tarybos pastabą, nurodytą lentelės eil. Nr. 8, patikslinant 67 straipsnio 16 dalį pagal tos pačios eilutės skiltyje „Siūlomi pakeitimai“ pateiktą Tarybos siūlymą, siūlome EEĮ 67 straipsnio 15 dalies nuostatas patikslinti, nurodant EEĮ 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų konkrečią VIAP kainą, kuri turi atitikti gaminančių vartotojų sukuriamą naudą elektros energetikos sistemai (žr. skiltį „Siūlomi pakeitimai“).</p> <p>Kitu atveju, siūlome patikslinti EEĮ projektu siūlomas EEĮ 67 straipsnio 15 dalies nuostatas taip, kad jos derėtų su siūlomomis EEĮ 67 straipsnio 16 dalies nuostatomis.</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p> <p>EEĮ 67 straipsnio 15 dalį išdėstyti taip (jeigu būtų atsižvelgta į Tarybos siūlymą lentelės eil. Nr. 8):</p> <p>„15. Taryba, nustatydamą šio įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 9 punkte nurodytos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų atitinkančios paslaugos kainą, kurią moka šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodyti asmenys, užtikrina, kad būtų atsižvelgiama atsižvelgia į šio straipsnio 14 dalyje nurodyto vertinimo rezultatus ir užtikrina, kad Tarybos nustatyta kaina, kurią moka šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodyti asmenys, atitiktų gaminančių vartotojų sukuriamą naudą elektros energetikos sistemai.“</p>	<p>įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodyti asmenys, būtų tokia, jog pagal ją mokama bendra suma būtų nemažesnė nei gaminančių vartotojų sukuriama nauda elektros energetikos sistemai.“</p>
13.	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, 2025-11-03, Dok. Nr. R2-(NRM)-5973	<p>Aiškinamajame rašte nurodoma, kad „<i>Siekiant užtikrinti subalansuotą gaminančių vartotojų plėtrą, išvengiant kryžminio subsidijavimo, taip užtikrinant sąžiningas veiklos sąlygas rinkoje bei kartu išsaugant vartotojams patrauklų apskaitos modelį, AIEĮ ir EEĮ projektais siūloma numatyti, kad elektros energijos tiekėjų veikla, susijusi su pareiga užtikrinti dvipusės apskaitos modelio taikymą gaminantiems vartotojams yra laikoma viešuosius interesus atitinkanti paslauga (toliau – VIAP), ir nustatyti kompensacinį mechanizmą, kuris veiktų per VIAP schemą, kuomet lėšos už VIAP teikimą būtų surenkamos iš gaminančių vartotojų ir kitų elektros energijos vartotojų, atsižvelgiant į gaminančių vartotojų sukuriamą naudą elektros energetikos sistemai.</i>“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Siūloma nuostata sudarytų prielaidas nuolatiniam perviršio perkėlimui gaminčių vartotojų mokamai kainai. Didinant vien tik gaminantiems vartotojams tenkančią dalį nebūtų užtikrinama principinė nuostatos idėja – užtikrinti gaminančių vartotojų modelio patrauklumo garantiją, todėl siūlytina išlaikyti projekte siūlomą proporcingą padalijimą tarp tiekėjų ir kitų elektros energijos vartotojų.</p>

	<p>Atkreiptinas dėmesys, kad siūlomu reglamentavimu prieštaraujama aiškinamajame rašte nurodytam teisės aktų pakeitimų tikslui, išvengti kryžminio subsidijavimo, kadangi visi vartotojai dengtų kur kas didesnius nepriklausomų tiekėjų nuostolius, negu gaminantys vartotojai sukurtų naudą elektros energetikos sistemai.</p> <p>Papildomai pažymėtina, kad tai prieštarautų ir EEĮ projekto 4 straipsnio 2 dalimi keičiamo EEĮ 67 straipsnio 15 dalies nuostatoms, kuriomis numatoma, kad Tarybos nustatyta VIAP kaina, kurią moka šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodyti asmenys, turi atitikti gaminančių vartotojų sukuriamą naudą elektros energetikos sistemai.</p> <p>Siekiant išvengti kryžminio subsidijavimo Taryba siūlytų nustatyti, kad kainos dalis, kuria viršijama 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh, būtų paskirstoma gaminantiems vartotojams ateinančiais laikotarpiais.</p> <p>Tuo atveju, jeigu nebūtų atsižvelgta į šią pastabą ir pateiktą siūlymą, siekiant proporcingai spręsti aiškinamajame rašte nurodytas problemas, kaip alternatyvą, siūlytume dydį, kuris viršija 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh, paskirstyti tarp elektros energijos tiekėjo, gaminančio vartotojo ir vartotojo.</p> <p>Prašytume patikslinti (paaiškinti), kaip dydį, kuris viršija 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh, reikėtų <i>proporcingomis</i> dalimis paskirstyti tarp EEĮ projekto 4 straipsnio 3 dalyje nurodytų asmenų – tiekėjų ir vartotojų, t. y. nuo kokio dydžio turėtų būti skaičiuojama proporcija, siekiant padalyti minėtą dydį tiekėjams ir vartotojams.</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p> <p>EEĮ 67 straipsnio 16 dalį išdėstyti taip:</p> <p>„16. Taryba viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą, kurią moka šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodyti asmenys, nustato atsižvelgdama į finansinį poveikį elektros energijos tiekėjams ir garantiniam elektros energijos tiekėjui, vadovaujantis šio įstatymo 41 straipsnio 9 dalyje pateikta informacija. Ši kaina negali būti didesnė kaip 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh į elektros tinklus patiektos elektros energijos. Kainos dalis, kuria viršijama 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh, proporcingomis dalimis paskirstoma tarp elektros energijos tiekėjo ir šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų paskirstoma šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodytiems asmenims ateinančiais laikotarpiais, neviršijant 0,01 euro (be PVM) už 1 kWh.“</p>	
--	---	--

14.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė, 2025-11-24, Dok. Nr. NV-2688	8. Pažymime, kad EEĮ projekto Nr.1 1 straipsniu siūlant nustatyti VERT funkciją dėl vertinimo sąlygų ir tvarkos nustatymo bei vertinimo atlikimo, EEĮ projekto Nr.1 4 straipsniu siūlomo keisti Elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio pakeitimai vertintini kaip pernelyg detalūs, procedūrinio-organizacinio pobūdžio, todėl siūlytume atsisakyti dalies šių nuostatų kaip ne įstatyminio lygmens nuostatų, nes tai galėtų būti reglamentuojama VERT nustatyta tvarka. Siūlome palikti nuostatas dėl aiškesnio subjektų rato nustatymo Elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 14 dalyje ir su tuo susijusias nuostatas. Papildomai pažymime, kad pernelyg detalus teisinis reguliavimas įstatyminiu lygmeniu užprogramuoja itin dažną įstatyminių nuostatų keitimą (pvz., Elektros energetikos įstatymas 2025 metais keistas 3 kartus, 2024 metais – 4 kartus ir t.t.), tokiu būdu nesilaikant teisėkūros ekonomiškumo. Ši pastaba aktuali ir Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 6 dalies pakeitimui.	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsižvelgta į pasiūlymą atsisakyti perteklinių procedūrinių nuostatų, numatytų EEĮ projekto 4 straipsniu keičiamose 67 straipsnio dalyse. Taip pat atitinkamai apjungtos 67 straipsnio 16 ir 17 dalys, nepaisant to, 67 straipsnio 15 ir 16 dalyse siūloma palikti esmionius kompensacinio mechanizmo principus, kurie Energetikos ministerijos vertinimu turėtų būti įtvirtinti įstatymo lygmeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bendra VIAP suma negali būti mažesnė nei gaminančių vartotojų sukuriamas finansinis poveikis vartotojams, gamintojams ir (ar) kitiems Tarybos nustatytiems subjektams. - neužtikrinta vertės dalis padengiama lygiomis dalimis tarp tiekėjų (proporcingai kiekvieno tiekėjo patirtam neigiamam elektros energijos, vertės rezultatui) bei šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų. <p>Pažymėtina, kad minėti esminiai principai buvo įtraukti atsižvelgiant į suinteresuotų subjektų pasiūlymus.</p>
Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-627 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – EEĮ pakeitimo įstatymo projektas)			
1.	"ELEKTRUM LIETUVA", UAB, 2025-10-31, Dok. Nr. nėra	Šiame projekte siūloma, kad gaminantiems vartotojams už atgautą elektros energijos kiekį būtų taikomas garantinio tiekimo kainos koeficientas, atspindintis garantinio tiekėjo veiklos sąnaudas. Siūloma, kad buitiniams gaminantiems vartotojams būtų taikomas 0,25, o nebuitiniams – 0,15 koeficientas. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad siūlomi koeficientai atspindi tik garantinio tiekėjo veiklos sąnaudas, kurios išlieka nepriklausomai nuo to, kieno elektros energija yra vartojama (vertinant nuosavybės teisę atgaunama savo ar ne savo) ir nepriklausomai nuo elektros energijos kilmės (iš kokių šaltinių buvo pirкта). Ministerijos nuomone, siūlomas teisinis reguliavimas užtikrins sąnaudų pagrįstumą, garantinio tiekėjo veiklos neutralumą ir proporcingą paslaugų kaštų paskirstymą tarp visų elektros rinkos dalyvių. Papildomai siūloma taikyti didesnę garantinio tiekimo kainos koeficientą vartotojams, kurie garantiniame tiekime išlieka ilgiau kaip šešis mėnesius, taip skatinant vartotojus aktyviau pasirinkti nepriklausomus tiekėjus ir garantinį tiekimą naudoti tik kaip laikiną priemonę.	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) 2 straipsnio 36 dalimi, garantinis tiekimas – elektros energijos tiekimas, siekiant ją aprūpinti vartotojus, kurie nustatyta tvarka nepasirinko nepriklausomo tiekėjo arba kurių pasirinktas nepriklausomas elektros energijos tiekėjas nevykdo savo įsipareigojimų, nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį.</p> <p>Garantinį elektros energijos tiekimą atlieka skirstomųjų tinklų operatorius, kurio pagrindinės</p>

		<p>Pažymėtina, kad vienas iš bendrųjų principų, kuriais grindžiami elektros energetikos sektoriaus veiklos valstybinis valdymas, reguliavimas, priežiūra ir kontrolė, yra nediskriminavimo, skaidrumo ir teisinio tikrumo, taip pat konkurencijos tarp rinkos dalyvių. EEĮ 49 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad valstybė, be kita ko, užtikrina, kad vartotojai nebūtų diskriminuojami sąnaudų, pastangų ir laiko požiūriu.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad siūlomas reguliavimas pažeidžia diskriminacijos draudimo principą, suteikdamas garantiniam tiekėjui neteisėtą konkurencinį pranašumą. Nepriklausomi tiekėjai neturi galimybės taikyti analogiškų priedų ar mokesčių savo klientams, todėl susidaro nelygi konkurencinė aplinka: garantinis tiekėjas gauna kompensaciją už sąnaudas per įstatymu nustatytą koeficientą, tuo tarpu nepriklausomas tiekėjas turi šias sąnaudas padengti iš savo pajamų, kurios neperkeliamos vartotojui.</p> <p>Be to, dėl koeficiento įvedimo gaminantys vartotojai, patekę į garantinį tiekimą, būtų skatinami kiek įmanoma greičiau pasitraukti iš garantinio tiekimo režimo. Tokiu būdu nepriklausomų tiekėjų problemos, susijusios su gaminančiais vartotojais, ne tik nesumažėtų, bet dar padidėtų. Taigi toks siūlymas iš esmės prieštarauja Įstatymų projektų tikslui – sumažinti tiekėjų patiriamus kaštus, nes šiuo konkrečiu pakeitimu tiekėjų patiriami nuostoliai išaugtų ne tik dėl balansavimo išlaidų, bet ir dėl kainų skirtumų.</p> <p>Apibendrinant, Bendrovė laikosi pozicijos, kad siūlomas garantinio tiekimo kainos modelis, nustatant 0,15 ir 0,25 koeficientus gaminantiems vartotojams, ne tik diskriminuoja šią vartotojų grupę, bet ir iš esmės iškraipo konkurenciją elektros energijos tiekimo rinkoje, sukuria neteisėtą garantinio tiekėjo pranašumą, didina nepriklausomų tiekėjų balansavimo sąnaudas bei kelia ilgalaikį neapibrėžtumą rinkoje, kuris gali mažinti tiekėjų skaičių ir kelti kainas vartotojams. Atsižvelgiant į tai, siūlome EEĮ pakeitimo projekte numatyti subalansuotą mechanizmą, kurio esmė – sudaryti galimybę visiems tiekėjams (nepriklausomiems ir garantinio tiekimo) taikyti atitinkamus koeficientus gaminantiems vartotojams. Toks mechanizmas atitiktų elektros energetikos rinkos bendruosius principus, ir leistų vienodai atlyginti visas tiek nepriklausomų tiekėjų, tiek garantinio tiekėjo sąnaudas, patiriamas dėl gaminančių vartotojų.</p>	<p>funkcijos yra elektros energijos skirstomųjų tinklų eksploatavimo, plėtros ir techninės priežiūros užtikrinimas. Siekiant užtikrinti, kad gaminantys vartotojai ir kiti vartotojai nepiktnaudžiautų ir garantinį tiekimą rinktųsi tik išskirtiniais atvejais, t. y., kai nutrūksta jų sutartys su nepriklausomais tiekėjais, EEĮ projektu siūloma nustatyti, kad garantinio tiekimo „trukmei viršijus 6 mėnesius per paskutinius 24 mėnesius, nuo kito kalendorinio mėnesio EEĮ 44 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyti koeficientai buitiniams vartotojams (įskaitant gaminančius vartotojus) yra didinami 0,15 dydžiu, o kitiems vartotojams (įskaitant gaminančius vartotojus) – 0,25 dydžiu.“</p>
2.	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, 2025-11-03, Dok. Nr. R2-(NRM)-5973	Žr. pastabas ir pasiūlymus EEĮ projekto pastaboje eil. Nr. 14.	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pateiktas pasiūlymas (EEĮ projekto pastaboje eil. Nr. 15, o ne 14) garantinio tiekimo kainos koeficientą didinti palaipsniui kiekvieną mėnesį tam tikru dydžiu, sukels per didelę administracinę naštą garantiniam elektros energijos tiekėjui, kadangi garantinis elektros energijos tiekėjas turėtų</p>

			kiekvieną vartotojo atvejį vertinti atskirai, skaičiuoti kiek kiekvienas garantiniame tiekime esantis vartotojas viršijo 6 mėn. laikotarpį ir, atitinkamai, kiekvienam šiam vartotojui kiekvieną mėnesį perskaičiuoti garantinio tiekimo kainą.
--	--	--	---

Tvarios energetikos politikos grupės vadovas
Tvarios energetikos politikos grupės vyriausiasis specialistas

Aurimas Salapėta
Domantas Mikelevičius